наша свабода

№55(142) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

30 ТРАЎНЯ 2001 года СЕРАДА

Адрас: 220123, г.Мінск, а/я 103

тэл. 228-69-18, 210-02-53

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

Гарматная гільза замест звону

Беларускі экзархат РПЦ і суд супроць прыхаджанаў

стар.5

Замужем за патриархом

Патриарх Московский и всея Руси Алексий II был женат. Но этого факта нет ни в одной его официальной биографии.

стар.7

Афрыканскі архібіскуп парушыў цалібат

71-гадовы замбійскі святар абраў у жонкі маладую карэянку

стар.7

Палітычнае пасланне «чацвёрцы» ад КРДС

На 8 чэрвеня запланаваны «круглы стол» з назвай «Шырокая грамадская кааліцыя: рэальнасць і перспектывы», які прааналізуе перспектывы шырокай грамадзянскай кааліцыі на прэзідэнцкіх выбарах. Гэта асноўнае рашэнне, прынятае Каардынацыйнай радай дэмакратычных сілаў 29 траўня. Паводле старшыні АГП Анатоля Лябедзькі, «круглы стол» мае вызначыць «фармат кааліцыі, дзе і як праходзіць перасячэнне суб'ектаў шырокай кааліцыі, і намеціць канкрэтныя дзеянні, якія могуць стаць праграмай дзейнасці шырокай кааліцыі».

Лідэр БНФ Вінцук Вячорка падкрэсліў, што Каардынацыйная рада разглядала «тэхнічныя пытанні: кааліцыйнай працы па зборы подпісаў і кааліцыйнай працы з выбарчымі камісіямі; ухваленая праца абедзвюх рабочых групаў і дадзеныя канкрэтныя рэкамендацыі». Варта нагадаць, што група на чале з намеснікам старшыні БНФ Вячаславам Сіўчыкам займаецца падборам людзей ад апазіцыі ў выбарчыя камісіі ўсіх узроўняў, а група Васіля Шлындзікава стварае базу дадзеных на цяперашніх членаў камісіяў і спрабуе давесці да іх не фальсіфікаваць вынікі прэзідэнцкіх выбараў. Абяцанага паўтара тыдня таму вызначэння адзінага кандыдата ў прэзідэнты не адбылося. «Структуры, аб'яднаныя ў КРДС, маюць свае рэгіянальныя аддзелы, маюць дастатковы людскі рэсурс, і толькі гэтыя структуры здольныя забяспечыць агульнанацыянальнае назіранне, іншую нацыянальную работу. Гэта ёсць дэманстрацыя сілы, гэта ёсць сведчанне, што і сабраць подпісы ніводзін прэтэндэнт не зможа, ігнаруючы меркаванне КРДС. І гэта ёсць пасланне ўсім прэтэндэнтам, каб вызначаліся з адзіным як мага раней. На думку маёй арганізацыі, гэта павінна адбыцца *перад зборам подпісаў*», — заявіў Вінцук Вячорка.

Рыгор БУЯН



Фота Ул.ШЛАПАКА

Учора, 29 траўня, у Мінску ў Доме літаратара праходзіў з'езд Саюза пісьменнікаў Беларусі. Удзел у ім узялі каля 400 літаратараў. У прэзідыуме з'езда — сябры Рады СПБ і чыноўныя госці з'езда. Такая па старой завядзёнцы савецкіх часоў вялікая колькасць «шаноўных людзей» у прэзідыуме змушае задумацца над тым, калі ж у Саюзе пісьменнікаў адбудуцца сапраўды дэмакратычныя змены.

Мы пабудуем новую Беларусь

Выступ Сямёна Домаша на З'ездзе грамадскасці рэгіёнаў Беларусі

Шаноўныя сябры! Паважаныя замежныя госці! Не сумняваюся, што ўсіх нас, сабраўшыхся ў гэтай зале, аб'ядноўвае пачуццё грамадзянскай адказнасці за лёс нашай Радзімы. І адначасова пачуццё горычы за тое, што наша родная Беларусь стала чорнай дзіркай на мапе Еўропы, стала полем чарговага нецывілізаванага сацыяльнага эксперыменту.

Наша Беларусь мае велізарны патэнцыял. Бог даў нам багатую зямлю і месца ў цэнтры Еўропы. Нашыя людзі ўмеюць працаваць. Яны добрыя, гуманныя і адкрытыя, гатовыя прыйсці на дапамогу ўсім, хто трапіў у бяду.

Але сёння большая частка творчага і маральнага патэнцыялу грамадзянаў Беларусі заблакавана. Разрыў паміж чалавекам і ўладай за апошнія 7 гадоў рэзка павялічыўся.

Таўсцейшымі сталі сцены бюракратычных кабінетаў, абсталяваных мяккай мэбляй. Праз іх «слугі» не чуюць свайго народа.

Вазьму на сябе смеласць сцвярджаць, што гэтыя 7 гадоў сталі бадай адным з самых цяжкіх перыядаў у шматвяковай гісторыі Беларусі.

Сёння бачны поўны правал эканамічнай палітыкі першага прэзідэнта Беларусі. Прычым гаворка ідзе не пра асобныя памылкі, а пра прынцыповую недзеяздольнасць самой эканамічнай сістэмы. Праўда, узнікае пытанне: а ці ёсць наогул якая-небудзь сістэма?

У краіне створана мадэль, не здатная працаваць без надзвычайных мер. Нават для вырашэння самай дробнай гаспадарчай задачы ствараюцца штабы і ўсё новыя кантралюючыя органы, ледзь не ўводзіцца «асаднае» становішча.

Я прапаную кожнаму грамадзяніну Беларусі адказаць самаму сабе толькі на адзінае пытанне: «Ці стаў ён сёння жыць лепш, чым 7 гадоў назад?!»

Пераможным рэляцыям улад аб «эканамічнай стабілізацыі» і нават «пачаўшымся гаспадарчым пад'ёме» народны фальклор даў дакладную назву — «стабілізец». Зараз праблема эканомікі Беларусі не столькі ў прастойванні, колькі ў наяўнасці процілеглага вектара развіцця.

Улада аказалася ў руках невялікай групы людзей, якія не маюць вопыту дзяржаўнага кіраўніцтва і якія і да гэтага часу не зразумелі, што дзяржава Беларусь -- гэта не адсталы саўгас «Гарадзец».



Фота Ул.ШЛАПАКА

Палітыка гэтых выпадковых кіраўнікоў прывяла да таго, што краіна жыве за кошт будучых пакаленняў.

Зараз стала бачна, што дзейнасць цяперашняга кіраўніка Беларусі, які ўтрымлівае ўладу незаконна, прадстаўляе сур'ёзную пагрозу беларускай дзяржаўнасці ў самым прамым сэнсе гэтага слова.

Трагедыя народа Беларусі ў тым, што такая святая для кожнай нацыі каштоўнасць, як дзяржаўны суверэнітэт, стала разменнай манетай у не зусім чыстай палітычнай гульні кіраўнікоў Беларусі. Для іх незалежнасць краіны — гэта тавар, які яны выкарыстоўваюць дзеля вырашэння сваіх асабістых задач.

Ужо некалькі гадоў краіна знаходзіцца фактычна ў міжнароднай ізаляцыі. «Я своё общество за цивилизованным миром не поведу», — сказаў калісьці беларускі правадыр. І гэта адзінае абяцанне, якое ён выконвае непахісна.

За гэты час краіна з дружалюбным і талерантным народам сумела сапсаваць адносіны практычна з усімі суседнімі краінамі, абвясціць ідэалагічную і дыпламатычную вайну ўсяму Захаду. Беларусь стала крыніцай еўрапейскай дэстабілізацыі, сусветным ізгоем.

Беларусь выпадае з працэсаў сусветнага развіцця. Кіраўніцтва краіны прадэманстравала поўную няздольнасць адаптавацца да новых гістарычных і геапалітычных умоў, уліцца ў новую сістэму міжнародных адносінаў, стварыць спрыяльныя і бяспечныя ўмовы для існавання беларускага грамадства.

Сур'ёзную пагрозу для ўсяго нашага народа прадстаўляе канстытуцыйна-прававы крызіс. У лістападзе 1996 года ў краіне адбыўся дзяржаўны пераварот. Была ліквідавана прадстаўнічая ўлада, а з ёю дэмакратыя і прававая дзяржава.

У краіне не дзейнічае прынцып вярхавенства закона. Улады не выконваюць нават Канстытуцыю, якая была ўведзена ў выніку перавароту. Кіраўніцтва краіны не прызнае ніякіх прававых абмежаванняў сваёй дзейнасці. Вертыкаль у масавым парадку парушае правы і свабоды грамадзян.

Аўтарытарны рэжым пазбаўляе наша грамадства магчымасці выяўлення і адбору сацыяльных альтэрнатываў, выбару аптымальнай мадэлі развіцця. Заблакаваны механізмы карэкціроўкі памылковых рашэнняў. 10-мільённы народ стаў закладнікам нораву аўтарытарнага правіцеля, яго вельмі прымітыўных уяўленняў аб грамадстве.

Заканчэнне на стар.3

«Зубр» патрабуе рамонту дарог

Сябры барысаўскай філіі руху «Зубр» у ноч на 27 траўня зрабілі на некаторых дарогах горада графіці. У іх ад мясцовых уладаў патрабуецца адрамантаваць дарожнае палатно ў Барысаве. Тым больш, што хутка 900-годдзе горада.

Дзеці знайшлі мінны арсенал

Цэлы арсенал нямецкіх мінаў часоў Другой сусветнай вайны знайшлі школьнікі ў катлаване будоўлі ў мястэчку Кісялевічы Бабруйскага раёна. Будаўнічыя работы вяліся на пляцоўцы анкалагічнага дыспансера. Пасля таго як экскаватар выкапаў катлаван, дзеці палезлі туды і знайшлі нейкі няўцямны прадмет. Прыбылыя сапёры ўсяго выкапалі 48 супрацьтанкавых мінаў 50-гадовай даўніны.

Успышка гепатыту

На Гомельшчыне – успышка гепатыту. За два апошнія месяцы ў мястэчку Мялешкавічы, што знаходзіцца ў Мазырскім раёне, зафіксаваны ажно дзесятак выпадкаў гэтай хваробы. Амаль усе захварэўшыя – дзеці.

Спаборніцтва барменаў

28 траўня ў Мінску адбыўся першы нацыянальны адборачны конкурс барменаў. 20 барменаў з Брэста і Мінска спаборнічалі ў двух намінацыях — прыгатаванне класічнага і аўтарскага кактэйляў і прэзентацыя аўтарскага кактэйля барменамі, якія ўмеюць жангліраваць бутэлькамі. Пераможцы прадставяць Беларусь у Іспаніі на міжнародным фінале аднаго з самых прэстыжных неафіцыйных чэмпіянатаў свету сярод барменаў «Бакардзі Марціні Гран-пры».

Банкаўскае аб'яднанне

Нацыянальны банк Беларусі даў дазвол на аб'яднанне Белбізнесбанка і Беларускага банка развіцця. Плануецца, што статутны капітал новага банкаўскага ўтварэння складзе каля 30 мільёнаў долараў. Пры гэтым не выключана, што аднымі з акцыянераў банка могуць стаць літоўскія банкаўскія структуры.

Кіначарнобыль

Кінастужку пра Чарнобыльскую катастрофу мае намер зняць рэжысёр Міхаіл Пташук. Па ягоных словах, «краіне, найбольш пацярпелай ад катастрофы, неабходна мець такі фільм». Рэжысёр, як гэта было ў выпадку з фільмам «У жніўні 44-га», ужо займеў падтрымку ўладаў.

НАДВОР'Е



Крыніца: www.gismeteo.ru

Курс наяўнага долара на «чорным рынку» 1390

Конкурс «грамадзянаў»

Рэспубліканскае маладзёжнае грамадскае аб'яднанне *Next Stop — New Life* абвясціла аб правядзенні першага адкрытага рэспубліканскага конкурсу сцэнарыяў сацыяльнай рэкламы «Я — грамадзянін Беларусі». Да ўдзелу ў ім запрашаюцца маладыя людзі ад 16 да 30 гадоў, студэнты, навучэнцы, прадстаўнікі маладзёжных субкультур, творчая моладзь.

Як паведамілі БелаПАН у інфармацыйным цэнтры Беларускага нацыянальнага маладзёжнага савета (БНМС), праект фінансуецца ў рамках праграмы партнёрства альянса Каўнтэрпарт за кошт сродкаў, прадастаўленых Агенцтвам міжнароднага развіцця ЗША. Мэта конкурсу — прадаставіць маладым людзям магчымасць адкрыта заявіць аб сваіх сацыяльных праблемах.

У працэсе правядзення конкурсу будуць арганізаваныя яго прэзентацыі ва ўсіх абласцях краіны, дзе моладзь зможа азнаёміцца з прынцыпамі стварэння і вытворчасці сацыяльнай рэкламы, даведацца пра асноўныя правілы напісання сцэнарыяў і ўмовы конкурсу.

Як абяцаюць арганізатары, лепшыя 30 сцэнарыяў, што паступілі на конкурс, будуць выдадзеныя спецыяльным зборнікам, а па сцэнарыях пераможцаў зняты 6 рэкламных ролікаў і паказаныя на рэгіянальным тэлебачанні Беларусі.

Аляксей АРЭШКА

БЕЖАНЦЫ

Яшчэ адзін уцякач-прадпрымальнік

Польшча прадаставіла палітычнае прыстанішча беларускаму прадпрымальніку, дэпутату Вярхоўнага Савета 13-га склікання Валерыю Кругавому. Пра гэта інфармацыйнаму агенцтву БелаПАН паведаміў старшыня Саюза беларускіх палітычных бежанцаў у Польшчы Ян Абадоўскі. Кругавы адшукваўся па запыце беларускіх праваахоўных органаў нібыта за невяртанне крэдытаў і ў 1998 годзе на суткі быў затрыманы польскай паліцыяй. На думку беларускіх праваабаронцаў, крымінальныя справы беларускіх прадпрымальнікаў Валерыя Кругавога, Андрэя Жукаўца, Аляксандра Пупейкі, што ў гады прэзідэнцтва Аляксандра Лукашэнкі пакінулі Беларусь і звярнуліся з просьбай аб прадастаўленні палітычнага прыстанішча ў Рэспубліцы Польшча, маюць палітычную падаплёку.

Саюз беларускіх палітычных бежанцаў у Польшчы спадзяецца, што да канца траўня статус палітычнага бежанца будзе прадастаўлены таксама Андрэю Жукаўцу. Той быў затрыманы польскай паліцыяй па запыце беларускага бюро Інтэрпола і Следчага камітэта пры МУС Беларусі і правёў пад вартай 85 сутак. З іх на працягу 34 сутак ён праводзіў галадоўку. Жукавец быў вызвалены 2 траўня.

Генадзь БАРБАРЫЧ

Будучы педагог стала забойцай

Пракуратура Ленінскага раёна горада Брэста праводзіць праверку па факце выкрыцця ў інтэрнаце Брэсцкага дзяржаўнага універсітэта па вуліцы Леніна, 68 трупа нованароджанага дзіцяці мужчынскага полу. Маленькае цельца было ўтопленае ў прыбіральні і вынятае з пашкоджаннямі галавы і рук, бо давялося нават разбіваць унітаз.

Працэс расследавання прадугледжвае судова-медыцынскую экспертызу трупа і ўстанаўленне асобы, якая самым жорсткім чынам адмовілася быць маці. Следчыя спадзяюцца на яўку з пакаяннем.

Галіна БАРАВАЯ

Брэст не шкадавалі і пасля вайны

Сёлета павінна распачацца праца па дэзактывацыі і рэкультывацыі аб'ектаў «802» і «Заходні», размешчаных у Брэсце.

На гэтых аб'ектах, якія знаходзяцца непадалёк ад мемарыяльнага комплексу «Брэсцкая крэпасць-герой», з 1950-х гадоў да 1998 года вялася перагрузка радыеактыўнай руды, якая паступала ў СССР з-за мяжы. Паколькі руда перагружалася з вагонаў з вузкай каляёй у айчынныя, шырокакалейныя, адкрытым спосабам, тэрыторыя пунктаў перагрузкі была моцна забруджаная радыеактыўнымі рэчывамі.

Паводле звестак апошніх даследаванняў, інтэнсіўнасць гамавыпраменьвання на паверхні і вышыні аднаго метра адпавядае норме. Магутнасць жа экспазіцыйнай дозы ў шурфах вагаецца ад 500 да 1.600 мікрарэнтгенаў у гадзіну. Глыбіня залягання радыенуклідаў складае 1,6 метра. Аб'ект «802» знаходзіцца ў санітарна-ахоўнай зоне гарадскога водазабору, таму з кожным годам узрастае небяспека пападання радыяцыі ў грунтавыя воды. Паводле папярэдніх ацэнак, колькасць забруджанага грунту і адходаў складае больш чым 26 тысяч тон. Пасля закрыцця пунктаў перагрузкі паўстала пытанне аб вывазе і утылізацыі радыеактыўнага грунту і правядзенні рэкультывацыйных работ па ўсёй прылягаючай да вузлоў тэрыторыі. З-за адсутнасці сродкаў працы на выраб праектна-каштарыснай дакументацыі па дэзактывацыі і праектаванне магільніка зацягнуліся.

Зараз канчаткова вырашанае пытанне з месцам утылізацыі адходаў. Магільнік будзе размешчаны ў Маларыцкім раёне — у 40 кіламетрах ад Брэста, у зоне гарадскога палігона цвёрдых бытавых адходаў. Мяркуецца, што працы па зняцці грунту і яго ліквідацыі распачнуцца сёлета і завершацца ў 2003 годзе. Фінансаванне будзе весціся з рэспубліканскага бюджэту.

Валянціна КАЗЛОВІЧ

Брэстчына без кукурузы

Гаспадаркам Брэстчыны не даводзіцца разлічваць на кукурузу як асноўную культуру для папаўнення фуражных запасаў увосень. Ад замаразкаў напрыканцы траўня пасевы пашкоджаныя на плошчы 8.295 гектараў. Яшчэ на 4.250 гектарах зялёныя ўсходы поўнасцю загінулі раней ад засухі і ўраганнага ветру.

У абагуленых на 29 траўня звестках абласнога камітэта па сельскай гаспадарцы і харчаванні сцвярджаецца, што ў 16 раёнах ужо падлягаюць перасеву 16.923 гектараў жыта, пшаніцы, трыцікале, ячменю, аўсу, а таксама вялікія плошчы цукровых буракоў і кармавых караняплодаў. Што ж тычыцца пашкоджаных пасеваў гэтых культураў на плошчы 44.406 гектараў, то з-за дэфіцыту паліва і насення яны рамантуюцца толькі часткова. А ў большасці гаспадарак рызыкоўна спадзяюцца на імунітэт трываласці раслінаў.

Надзея СВЯТЛІЧНАЯ

Пінскія ўлады закрытыя ад народа

Каля месяца таму група грамадзян Пінска звярнулася ў гарадскі выканаўчы камітэт з прапановай вывешваць у фае будынку копіі ўсіх рашэнняў выканкама, а старшыні выканкама і ягоным намеснікам праводзіць прэс-канферэнцыі з мэтай лепшага інфармавання насельніцтва.

На думку грамадзянаў, якія падпісалі зварот, жыхары горада недастаткова праінфармаваныя аб дзейнасці выканаўчай улады, паколькі публікацыі ў афіцыйнай газеце «Пінскі веснік» утрымліваюць толькі частковую інфармацыю.

Адказ, падпісаны намеснікам старшыні выканкама Федаровічам, быў атрыманы днямі. У ім гаворыцца, што, на думку выканкама, інфармацыі, надрукаванай у «Пінскім весніку», дастаткова. Пра альтэрнатыўныя прапановы грамадзян у адказе ўвогуле не ўзгадваецца.

BARC NEWS

Мяжа ў Беларусі — болей, чым мяжа

28 траўня сябры Маладога Фронту віншавалі ў Мінску беларускіх памежнікаў з іх прафесійным святам. У будынку Дзяржкамітэта памежных войскаў маладафронтаўцы ўручылі дзяжурным афіцэрам і шарагоўцам кветкі і віншавальныя ўлёткі.

У іх гаварылася , што мяжа ў нашай краіне – гэта больш, чымсьці мяжа, бо «вось ужо сем гадоў у нас пануюць бязмежнае самаўладдзе, страх, насілле і мазаічная псіхапатыя, нічым не абмежаваныя дыктат і разбэшчанасць. Няма нармальных межаў перад нашэсцем крыміналу, нелегалаў, наркотыкаў і расійскай папсы з Усходу».

Алесь КАТОВІЧ

ФОТАФАКТ



Фота Ул.ШЛАПАКА

● У вясенні дзень на беларускай мяжы

Беларусь займела суперкамп'ютэр

На мінулым тыдні ў Пераслаўлі-Залескім (Яраслаўская вобласць) у Інстытуце праграмных сістэмаў (ІПС) Расійскай акадэміі навук завяршылася трохдзённая прэзентацыя першага этапа праграмы — «Распрацоўка і асваенне ў серыйнай вытворчасці сямейства высокапрадукцыйных вылічальных сістэмаў з паралельнай архітэктурай (суперкамп'ютэраў) і стварэнне прыкладных праграмна-апаратных комплексаў на іх аснове». Як паведамілі мясцовыя СМІ, гэтая расійска-беларуская праграма разлічаная на 3 гады (2000-2003), і першы яе этап завяршыўся стварэннем двух узораў суперкамп'ютэраў «СКІФ».

З беларускага боку ў рэалізацыі праграмы бяруць удзел прадпрыемства «Кібернетыка», унітарнае прадпрыемства «Белмікрасістэмы», Навукова-даследчы інстытут электронных вылічальных машын, Інстытут цепла- і масаабмену Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі і іншыя арганізацыі.

Асноўныя характарыстыкі суперкамп'ютэра: колькасць працэсараў — 32; вылічальных вузлоў — 16; аператыўная памяць — 8 ГБайт; дыскавая памяць — 160 ГБайт.

Як паведаміў выканаўчы дырэктар праграмы ад Расіі, дырэктар Даследчага цэнтра мультыпрацэсарных сістэмаў ІПС РАН Сяргей Абрамаў, параўнальны аналіз суперкамп'ютэра з замежнымі аналагамі паказаў ідэнтычнасць большасці характарыстык. Аднак пры супастаўным хуткадзеянні гэты камп'ютэр аказаўся больш танным. Кошт аднаго модуля суперкамп'ютэра складае прыкладна 5 тысяч долараў ЗША, што робіць яго даступным для самага шырокага кола карыстальнікаў: універсітэтаў і навукова-даследчых інстытутаў, буйных фірмаў і органаў дзяржаўнага кіраўніцтва.

Як падкрэсліў С.Абрамаў, два працуючыя ўзоры суперкамп'ютэра, размешчаныя адпаведна ў Беларусі і ў сценах Інстытута праграмных сістэмаў, на аснове наяўнага запачаткавання былі створаныя меней чым за год.

Калі фінансаванне праграмы будзе працягвацца, плануецца запуск суперкамп'ютэра ў серыйную вытворчасць.

Алег САКАЛОЎ

ФЕСТЫВАЛІ

Вучыся адпачываць

З 1 па 3 чэрвеня ў Беларусі ўпершыню пройдзе турыстычны фестываль «Вучыся адпачываць!».

Фестываль, які пройдзе ў спорткомплексе «Раўбічы», з'яўляецца часткай V міжнароднага кангрэса «Алімпійскі спорт для ўсіх». Яго мэта — прапаганда здаровага ладу жыцця, актыўнага адпачынку і прыцягненне ўвагі грамадскасці да пытанняў развіцця ўнутранага турызму. Праграмай фестывалю прадугледжанае правядзенне некалькіх акцыяў — спартыўна-турыстычнай, сацыяльнай і культурна-забаўляльнай. У рамках мерапрыемства пройдуць чэмпіянат па пейнтболе сярод турыстычных фірмаў і зацікаўленых арганізацыяў, футбольны матч паміж зборнымі турфірмаў і банкаў, спаборніцтвы па дартсе і армрэслінгу, спаборніцтвы па пераадоленні перашкодаў сярод інвалідаў-калясачнікаў на прызы прадстаўніцтва кампаніі *PHILIPS*, паказальныя выступленні чэмпіёнаў свету па спартыўных танцах на калясках, рыцарскі турнір і іншыя мерапрыемствы.

Мяркуецца, што на фестывалі ў «Раўбічах», у якасці адпачываючых, возьмуць удзел больш чым 5 тысяч чалавек.

Маша ПЯТРОВА, БелаПАН

Новая школьная дысцыпліна

У сталічнай Акадэміі паслядыпломнай адукацыі Беларусі праходзіць рэспубліканскі семінар «Выхаванне спажывецкай культуры ў школьнай моладзі — аспект спажывецкай палітыкі, рэалізуемай у Беларусі». Ён сабраў школьных настаўнікаў, якія з 1 верасня 2001 года будуць выкладаць новы курс «Асновы спажывецкіх ведаў».

Эксперымент па адпрацоўцы новага курса пройдзе ў 10 школах Мінска і 25 іншых гарадах Беларусі, а менавіта ў Мар'інай Горцы, Віцебску, Маладзечне, Барысаве, Гродне, Жодзіне і Горках Магілёўскай вобласці. Як расказаў на прэс-канферэнцыі з нагоды пачатку семінара галоўны інспектар галоўнага ўпраўлення агульнай і сярэдняй адукацыі міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь Аляксандр Улога, эксперымент будзе доўжыцца не меней за два гады і мае сваёй мэтай як адпрацоўку методыкі выкладання новай дысцыпліны, гэтак і высвятленне пытання, на працягу якога тэрміну і ў якіх класах павінен выкладацца дадзены курс. Дапаможнік па «Асновах спажывецкіх ведаў» ужо выдадзены сіламі Беларускага таварыства абароны спажыўцоў, а ўвядзенне эксперыментальнага факультатыўнага курса аказалася магчымым у рамках праекта «Павышэнне спажывецкай культуры ў галіне бяспекі харчавання ў Беларусі», які ажыццяўляецца на сродкі міжнароднай арганізацыі *Consumers international*.

Святлана НЯСТРАХАВА

Камуністы — за змену ўлады

Кіраўніцтва Партыі камуністаў Беларускай упэўнена, што «адраджэнне Айчыны, устанаўленне сацыяльнай справядлівасці ў краіне магчымае толькі ў выніку змены ўлады і карэннага змянення сацыяльна-эканамічнага і палітычнага курсаў беларускай дзяржавы». Гэтая думка з'яўляецца дамінантай у выбарчай платформе ПКБ, прынятай пленумам Цэнтральнага камітэта ПКБ 26 траўня.

«Праваліўшы выкананне сваіх перадвыбарных абяцанняў і катастрафічна губляючы падтрымку народа, Аляксандр Лукашэнка і ягонае атачэнне мабілізуюць апошнія рэсурсы, каб любой цаной утрымацца пры ўладзе. ПКБ, з'яўляючыся паслядоўнай, канструктыўнай і адказнай левай апазіцыяй улады, мае адпаведныя арганізацыйныя і палітычныя рэсурсы для таго, каб... дэмакратычным шляхам дабіцца адхілення ад улады збанкрутаванага антынароднага рэжыму і апынуцца на чале сілаў, якія пачалі ажыццяўленне праграмы вываду краіны з крызісу», — гаворыцца ў прэс-рэлізе па выніках паседжання ЦК ПКБ.

Камуністы ідуць на прэзідэнцкія выбары пад лозунгам «Адзінства, народаўладдзе, сацыялізм!».

Рычард ЛЬВОЎ

У Грузіі загінуў кантрактнік з Беларусі

Каўказскія «гарачыя кропкі» забралі жыццё яшчэ аднаго беларуса: у Грузіі загінуў кантрактнік памежных войскаў Расіі Віталь Чычэвіч, ураджэнец вёскі Прылукі Брэсцкага раёна.

На радзіме 23-гадовага капітана атрымалі трагічную вестку з Брэсцкага гарадскога ваенкамата яшчэ 7 дзён таму. За гэты час бацька Пётр Чычэвіч поўнасцю пасівеў і 28 траўня быў вымушаны асабіста выехаць у Маскву, бо з Расіі нават не патэлефанавалі, а, па чутках, сын быццам бы пахаваны ўжо на адных з вайсковых могілак.

Мікола НЯЗЛОМНЫ

АРМІЯ

«Трафеі» і «ахвяры» памежнікаў

28 траўня штогод у Беларусі адзначаўся Дзень памежніка.

Паводле звестак Дзяржкамітэта памежных войскаў, за чатыры месяцы 2001 года цераз дзяржаўную мяжу краіны ва ўстаноўленым парадку прапушчана звыш за 1 мільён 600 тысяч адзінак транспартных сродкаў і 6 мільёнаў 300 тысяч чалавек. Больш чым 300 разоў памежнікі сутыкаліся са спробамі незаконнага правозу матэрыяльных каштоўнасцяў на суму каля 270 мільёнаў рублёў.

Затрыманы 500 парушальнікаў мяжы, а таксама прыкладна столькі ж парушальнікаў памежнага рэжыму, выяўлена больш чым 100 грамадзянаў з падробнымі і чужымі дакументамі, канфіскавана каля 3 кілаграмаў наркатычных сродкаў.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ, БелаПАН

Рэканструкцыя Бярозаўскай ГРЭС

Рыхтуецца да рэканструкцыі адна з найбуйнейшых беларускіх гідраэлектрастанцыяў – Бярозаўская, што ў Брэсцкая вобласці. Згодна з планам, будуць пабудаваныя два катлы з газавымі турбінамі па 25 мегават кожная. У выніку магутнасць кожнага блока электрастанцыі павялічыцца на 50 мегават. Дзякуючы гэтаму на 20% знізіцца расход паліва. Зараз распрацоўваецца архітэктурны праект надбудовы. Плануецца, што да канца года рабочая дакументацыя пройдзе экспертызу, і можна будзе распачаць рэканструкцыю.

Цяперашнім часам электрастанцыя працуе ў асноўным для айчынных спажыўцоў электраэнергіі. Аднак ужо выдзелена лінія, і да канца траўня адзін з энергаблокаў пачне пастаўляць электрычнасць у Польшчу.

Васіль ЯКАЎЛЕЎСКІ, БелаПАН

Мы пабудуем новую Беларусь

Выступ Сямёна Домаша на З'ездзе грамадскасці рэгіёнаў Беларусі

Заканчэнне. Пачатак на стар.1

Курс на ліквідацыю прававой дзяржавы пазбаўляе кіраўнікоў усіх узроўняў, гаспадарнікаў, прадпрымальнікаў, усіх грамадзян уяўленняў аб тым, што магчыма, а што немагчыма. Разбурае прававую свядомасць грамадства, зацвярджае прававы нігілізм, прывучае людзей да думкі, што ўсе праблемы можна вырашыць не з дапамогай закона, а з дапамогай сілы.

У выніку па колькасці зняволеных на тысячу жыхароў Беларусь займае адно з першых месцаў у свеце. Ва ўмовах прававога хаосу вінаватымі становяцца ўсе. Але да адказнасці прыцягваюць не ўсіх. Карупцыянерамі аб'яўляюць зыходзячы з палітычнай мэтазгоднасці.

Права стала інструментам палітычнай барацьбы. Сёння на Беларусі быць кіраўніком – адна з самых небяспечных прафесій. Усе гаспадарчыя кіраўнікі працуюць ва ўмовах тэрору кантралюючых ворганаў.

Усё гэта прывяло да рэзкага павелічэння сацыяльнага напружання. Пакуль яно не мае адкрытага праяўлення, але з цягам часу можа прывесці да сур'ёзных канфліктаў. Паглыбляецца раскол грамадства, што стварае прамую пагрозу і беларускаму народу і беларускай дзяржаве.

Такім чынам, сёння наша грамадства знаходзіцца перад гістарычным **выбарам**. Кіруючы рэжым стаў крыніцай павышанай небяспекі, паставіў Беларусь на рысу нацыянальнай катастрофы. Ён не здольны адказаць на выклік часу, ажыццявіць рэформы і мадэрнізацыю, пераход да новага ўзроўню грамадства, вывесці краіну на шлях прагрэсу.

Пытанне аб змене рэжыму выходзіць на ўзровень задачы нацыянальнага выратавання.

Так далей жыць нельга! Наш народ заслугоўвае лепшай долі, чым быць інструментам для задавальнення хваравітай цягі да ўлады аднаго чалавека.

Яшчэ пяць гадоў такога кіравання Беларусь не вытрымае!

Беларускае грамадства чакае пераменаў! Яно чакае і спадзяецца. Мы з Вамі можам даць людзям надзею на перамены да лепшага!

З усёй адказнасцю перад Вамі заяўляю, што я і тыя людзі, якія ідуць разам са мной, ведаем, як гэтыя перамены ажыццявіць.

Перш за ўсё, трэба пераадолець раскол нашага грамадства. Хопіць дзяліць народ на сяброў і ворагаў, на сваіх і чужых, на чэсных і нячэсных. Мы ўсе, незалежна ад палітычных поглядаў, узросту, полу, нацыянальнасці, рэлігійнай прыналежнасці, мовы, — **дзеці гэтай зямлі! Яе хопіць на ўсіх!** Дзеля выратавання нашага **агульнага дома — Беларусі** мы павінны кансалідавацца. Толькі разам мы зможам рэалізаваць сваю **«беларускую мару».**

Дзяржавай павінны кіраваць прафесіяналы. Пракуратуру павінен узначальваць прафесійны юрыст, а Нацыянальны Банк – фінансіст. Нам патрэбны ўрад народнага даверу, у склад якога павінны ўваходзіць прадстаўнікі розных палітычных сілаў.

Эканоміку трэба паставіць з галавы на ногі. Лячыць яе трэба не заклікамі, загадамі і пагрозамі, а прымяненнем механізмаў стымулявання.

Рэформы не будуць мець абвальны характар, а будуць паступовымі, паслядоўнымі і беспаваротнымі. Яны будуць праводзіцца не дзеля рэформаў, а дзеля таго, каб стварыць новыя працоўныя месцы, падняць заробкі працоўным, мадэрнізаваць вытворчасць, павялічыць яе эфектыўнасць.

Пры гэтым трэба скараціць колькасць падаткаў. Вопыт Расіі яскрава паказаў, што рэзкае скарачэнне падаткаў вядзе да значнага павелічэння паступленняў у бюджэт.

Мы выкарыстаем станоўчы вопыт па правядзенню рэформаў усімі нашымі суседзямі, а таксама ўлічым памылкі, каб іх пазбегнуць.

Недахоп энэргетычнай і сыравіннай базы павінна быць кампенсавана адкрытасцю эканомікі, лібералізацыяй знешнеэканамічнай дзейнасці, стымуляваннем замежных інвестыцый.

Неабходна ліквідаваць усе перашкоды на шляху развіцця прадпрымальніцтва, зменшыць колькасць ліцэнзій, спрасціць заканадаўства, увесці заяўны прынцып стварэння юрыдычных асобаў.

У сельскай гаспадарцы трэба зыходзіць з прынцыпа свабоднага выбару формаў гаспадарання на зямлі.

Галоўнае, чаго мы павінны дасягнуць пераўтварэннямі ў эканоміцы, — гэта разбудзіць у нашых людзей пачуццё гаспадара.



Фота Ул.ШЛАПАКА

Я не збіраюся ўступаць у спаборніцтва па абяцаннях памераў заработнай платы. Гэта задача ў першую чаргу кіраўнікоў прадпрыемстваў. Задача кіраўніцтва дзяржавы – стварыць такія магчымасці, каб чалавек мог зарабіць столькі, колькі ён хоча і колькі ён здольны. Мы створым краіну магчымасцяў, каб на сумленна зробленыя грошы кожны грамадзянін Беларусі мог пабудаваць дом, абсталяваць яго, забяспечыць жыццё сваёй сям'і, мець матэрыяльныя магчымасці для духоўнага інтэлектуальнага развіцця.

Жыллёвая праблема будзе вырашацца з дапамогай фінансава-крэдытных устаноў: іпатэчных і камунальных банкаў, кватэрных зберагальна-заемных кас.

Дзеля ўмацавання здароўя людзей патрэбна павялічыць у дзяржаўным бюджэце выдаткі на ахову здароўя, развіваць страхавую медыцыну.

Трэба ўзнавіць фінансаванне ўсіх скарочаных у апошнія гады чарнобыльскіх праграм.

Вяртанне людзей на забруджаныя радыяцыяй землі – гэта злачынства перад народам.

Трэба правесці канстытуцыйную рэформу, аднавіць паўнавартасны Парламент, правесці свабодныя і дэмакратычныя выбары на падставе прапарцыйна-мажарытарнай сістэмы.

Мы павінны забяспечыць сапраўдную незалежнасць судоў. Без гэтага немагчыма прававая дзяржава.

З самага пачатку дзейнасці новага кіраўніцтва краіны будзе забяспечаны прынцып падзелу ўладаў. Многія паўнамоцтвы прэзідэнта будуць перададзены Ураду і Парламенту.

Неабходна пашырыць правы органаў мясцовага самакіравання, іх паўнамоцтвы, фінансавую самастойнасць. Трэба пераўтварыць мясцовыя Саветы ў рэальныя органы ўлады.

Абвяргаю сцвярджэнне, што новы прэзідэнт разгоніць усіх работнікаў вертыкалі. Заяўляю аб будучым увядзенні выбарнасці кіраўнікоў мясцовых органаў улады як гарантыю іх працы ва ўладных структурах. Тым, хто карыстаецца павагай і аўтарытэтам у людзей, няма чаго баяцца за сваю пасаду.

Для грамадзян павінен дзейнічаць прынцып: «Дазволена ўсё, што не забаронена законам», а дзяржаўныя чыноўнікі павінны кіравацца прынцыпам: «Забаронена ўсё, што не дазволена законам».

Мы павінны дапамагчы міліцыі і спецслужбам заваяваць давер і павагу ў людзей. Скараціць іх колькасць да адпаведных памераў, на прыкладзе цывілізаваных краін. Пры гэтым забяспечыць годнай працай тых, хто будзе звальняцца.

На працягу пяці гадоў павінен быць забяспечаны пераход да прафесійнай арміі, пашыраны сацыяльныя гарантыі ваеннаслужачым, дзяржаўнае страхаванне іх жыцця і здароўя.

Будуць рэалізаваны спецыяльныя праграмы па вырашэнню праблем моладзі і жанчын. Моладзь павінна бачыць перспектывы жыцця ва ўласнай краіне, а не імкнуцца да эміграцыі.

Для забеспячэння свабоды слова трэба рэзка абмежаваць кантроль органаў улады над СМІ.

Кантроль над Белтэлерадыёкампаніяй будзе перададзены грамадскаму наглядальнаму Савету, створанаму на парытэтных пачатках з прадстаўнікоў органаў улады, партый, грамадскіх арганізацый, журналісцкіх саюзаў.

У знешняй палітыцы Беларусь павінна выйсці з міжнароднай ізаляцыі, шукаць сяброў, а не ворагаў, стаць актыўным суб'ектам міжнароднай палітыкі, а не аб'ектам геапалітычнага спаборніцтва.

Беларусь можа і павінна стаць стабілізуючым элементам у сістэме агульнаеўрапейскай бяспекі, гарантам забеспячэння рэгіянальнага баланса сіл.

Галоўнай задачай Міністэрства замежных справаў будзе — не дапусціць, каб на Заходняй мяжы Беларусі ўтварылася новая Берлінская сцяна.

Адным з галоўных накірункаў знешняй палітыкі будзе замацаванне добрасуседскіх і ўзаемавыгадных палітычных і эканамічных адносін з Расіяй. Наша канцэпцыя будзе грунтавацца на наступных прынцыпах:

— сяброўскія адносіны з Расіяй пры забеспячэнні суверэнітэту Беларусі;

— адмова ад палітычных, прапагандысцкіх гульняў, якія вядзе зараз кіраўніцтва Беларусі;

— акцэнт на эканоміку, а не на падпісанне віртуальных палітычных дамоваў;

— змяненне лозунга «Беларусь з Расіяй супраць Еўропы і Захаду» на лозунг «Беларусь – мост паміж Еўропай, Захадам і Расіяй».

Узаемавыгадная эканамічная інтэграцыя павінна распаўсюджвацца не толькі на Расію, але і на суседнія краіны і на ўсю Еўропу. Такім чынам, мы будзем рабіць так, каб размешчаная ў самым цэнтры Еўропы, Беларусь заняла «свой пачэсны пасад між народамі».

Лічу прынцыповым тое, што дзяржавай павінны кіраваць псіхічна здаровыя людзі. І таму ўсе кандыдаты на пасаду Прэзідэнта павінны прайсці незалежнае медыцынскае абследаванне стану псіхічнага здароўя.

Будучае кіраўніцтва дзяржавы павінна вялікую ўвагу надзяляць узроўню маралі нашага грамадства, асабліва моладзі. Для гэтага, як веруючы чалавек, я лічу, што ўлады павінны ствараць умовы для развіцця рэлігійных канфесій, аказваць ім дапамогу і супрацоўнічаць з імі. Але пры гэтым у нас не павінна быць дзяржаўнай рэлігіі. Мы не маем права прапагандаваць якое-небудзь веравызнанне, прыніжаючы пры гэтым іншае. Галоўная задача дзяржавы – абапірацца на сапраўдныя хрысціянскія каштоўнасці ў выхаванні нашых людзей. Толькі веруючы чалавек жыве ў поўнай згодзе з самім сабой і з грамадствам.

Зразумела, што гэта не канчатковая праграма будучых пераўтварэнняў. Гэта тыя прынцыповыя падыходы да праграмы, якая распрацоўваецца маёй камандай і з якой мы плануем ісці на выбары.

Народ Беларусі мае багатую і слаўную гісторыю. За намі стаяць ваяры Грундвальскай бітвы, дзяржаўныя дзеячы Вялікага Княства Літоўскага, героі нацыянальна-вызвольных паўстанняў, апосталы нацыянальнага адраджэння пачатку 20-га стагоддзя, змагары супраць фашызму апошняй вайны.

Мы павінны быць годнымі нашай вялікай гісторыі. Ні яна, ні нашы дзеці і ўнукі не прабачаць нам, калі мы аддамо яе ў рукі палітычным авантурыстам і страцім Беларусь.

Паглядзіце, колькі нас тут. А гэта толькі кропля ў моры людзей, якія жадаюць пераменаў да лепшага. Мы павінны выкарыстаць кожны, нават самы маленькі шанец, каб растлумачыць грамадзянам Беларусі, што ёсць выйсце, ёсць альтэрнатыва цяперашняму становішчу.

І калі мы ўсе разам будзем працаваць на перамогу – мы абавязкова пераможам. Галоўнае паверыць у гэта і ў свае сілы.

Нам патрэбна новая Беларусь, і мы яе пабудуем!

Беларускія СМІ пад прыцэлам АБСЕ

30 траўня група беларускіх журналістаў з незалежных і дзяржаўных СМІ вылятаюць у Вену, каб расказаць прадстаўнікам АБСЕ пра сітуацыю з мас-медыя на Беларусі. Прэзідэнт Беларускай асацыяцыі журналістаў (БАЖ) Жанна Літвіна, віцэ-прэзідэнты БАЖ Уладзімір Глод і Эдуард Мельнікаў, эксперты ў пытаннях СМІ ад КСАПП Міхаіл Пастухоў і Юрый Тапарашаў, журналіст БДГ (ад дзяржаўных СМІ ў Вену запрошаныя прадстаўнікі Нацыянальнай дзяржтэлерадыёкампаніі, «Советской Белоруссии»), якія мусяць «у форме дыялога абмеркаваць сітуацыю з беларускімі СМІ, наколькі становішча беларускай прэсы адпавядае стандартам АБСЕ», падкрэсліў М.Пастухоў.

У Вену, дзе месціцца штаб-кватэра АБСЕ, беларускіх журналістаў запрасіў прадстаўнік АБСЕ па пытаннях СМІ Фраймут Дувэ. Той самы Ф.Дувэ, katoраму беларускія ўлады настойліва «раілі» спачатку перанесці планавы візіт з канца сакавіка на канец красавіка; той самы Ф.Дувэ, які адмовіўся прыехаць на Беларусь у канцы красавіка, бо беларускія ўлады адмовіліся выдаць ягонаму саветніку Дыяне Моксі ўязную візу. Атрымаўшы інфармацыю з першых вуснаў пра становішча беларускіх мас-медыя ад абодвух бакоў, Фраймут Дувэ плануе кампенсаваць свае веды па сітуацыі ў краіне напярэдадні выбараў новага прэзідэнта.

Між тым, мінулым тыднем у Мінску завяршыла работу місія АБСЕ, якая вывучала сітуацыю з беларускімі СМІ. Адной з апошніх сустрэчаў, якія правялі эксперт Бюро па дэмакратычных інстытутах і правах чалавека – БДІПЧ АБСЕ Элізабет Расмусен і дарадца аддзела па выбарах Ніколас Качароўскі, сталася сустрэча з прадстаўнікамі Кансультатыўнага савета апазіцыйных палітычных партыяў і экспертамі ў галіне СМІ. Гаворка ішла, па словах кіраўніка Цэнтра прававой дапамогі журналістам пры БАЖ Міхаіла Пастухова, «пра цяперашнюю сітуацыю ў СМІ: наколькі цяперашняя сітуацыя стварае ўмовы для правядзення адкрытых, дэмакратычных выбараў прэзідэнта. У тым ліку прадстаўнікі АБСЕ цікавіліся, ці маюць апазіцыйныя палітычныя партыі доступ да дзяржаўных СМІ».

КСАПП ахарактарызаваў сітуацыю як «трывожна-аптымістычную»: улады не ідуць ні на якія кампрамісы.

Рыгор БУЯН

Раскол без расколу

5 пазачарговы з'езд Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная Грамада), які прайшоў у Мінску 27 траўня, прывёў да яшчэ большага разрыву паміж касцяком партыі на чале са старшынём Міколам Статкевічам і фракцыяй «За адзінства», якую ўзначальвае намеснік старшыні Аляксей Кароль. Напачатку з'езда каля трэці дэлегатаў з'езда пакінулі залу гасцініцы «Турыст», дзе праходзіў з'езд, і 58 староннікаў і членаў фракцыі ў штаб-кватэры БНФ правялі паралельную канферэнцыю. Можна канстатаваць, што фармальна раскол у Народнай Грамадзе не аформлены, але па сутнасці гэта раскол у партыі. А.Кароль тлумачыць зыход часткі дэлегатаў са з'езда «бальшавізацыяй» партыі, што праявілася ў непрызнанні паўнамоцтваў дэлегатаў ад магілёўскай гарадской арганізацыі Грамады.

Вось якімі бачацца наступствы скандалу лідэру фракцыі «За адзінства» Аляксею Каралю. «Немагчыма змагацца з аўтарытарызмам у дзяржаве, ствараючы аўтарытарную партыю, — гэта будзе перараджэнне партыі, страта сацыял-дэмакратычнай нішы... Я б сказаў, што гэта раскол унутры партыі... Я думаю, што сітуацыя з прэзідэнцкай кампаніяй і вынікі гэтай прэзідэнцкай кампаніі высветляць вельмі многае, і пасля правядзення выбараў абавязкова паўстане пытанне пра новы з'езд і пра абранне новага кіраўніцтва. Больш за тое, мы настойваем, і я ў тым ліку, на перaабранні ўсяго кіраўніцтва – старшыні і намеснікаў».

Па сутнасці, фракцыя будзе і надалей існаваць пад дахам БСДП (НГ), але дзейнічаць будзе як самастойная арганізацыя. Хаця А.Кароль і не выключае, што з фракцыі можа вырасці новая партыя. «Створаная рада фракцыі, дарэчы, яе назва цяпер будзе «фракцыя БСДП «За адзінства» – скарочаны варыянт і «фракцыя БСДП «За адзінства» ў БСДП (Народная Грамада) – поўны варыянт», — заявіў Аляксей Кароль.

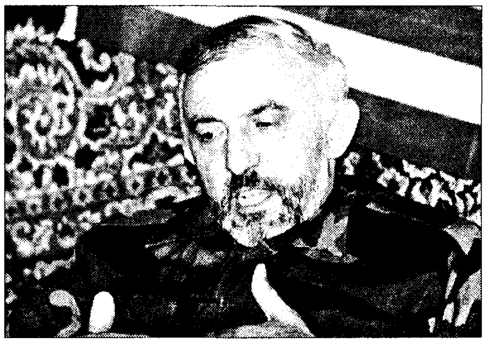
Мікола Статкевіч ухіліўся ад прамой ацэнкі падзеяў 27 траўня. Старшыня Народнай Грамады гаворыць, што, спрабуючы не выносіць смецце з хаты на з'ездзе і ўхіліцца ад распальвання канфлікту, з павесткі дня з'езда напачатку было знятае пытанне пра ўнясенне зменаў у статут, паводле якіх фракцыяй магла лічыцца структура, якая б аб'ядноўвала 20% сябраў партыі, а затым, згодна з пажаданнямі фракцыі, пусціла прэсу ў залу. Хаця выканаўчае бюро прыняло рашэнне правесці закрыты з'езд. Паводле мандатнай камісіі, на з'ездзе было выдадзена 167 часовых пасведчанняў дэлегатам, удзел у перарэгістрацыі, праведзенай пасля зыходу групы А.Караля, прынялі 118 чалавек. «Сорамна, прыкра, шкада. Я ўпэўнены, што гэты канфлікт вырашыцца, людзі нікуды з партыі не сыходзяць і не сыдуць», — сцвярджае М.Статкевіч.

З'езд той часткі партыі, якая падтрымлівае М.Статкевіча, даручыла кіраўніцтву склікаць чарговы з'езд Народнай Грамады пасля прэзідэнцкіх выбараў. Там будуць падведзены вынікі выбараў, а таксама можа быць вырашаны гэты застарэлы канфлікт. А прэзідэнцкую кампанію дзве часткі партыі правядуць па ўласных сцэнарах: паўтары тысячы сацыял-дэмакратаў з 2.500 членаў Грамады мяркуюць працаваць на старшыню ФПБ Уладзіміра Ганчарыка; большасць у фракцыі «За адзінства» дабіваецца найхутчэйшага вызначэння адзінага кандыдата, і каб гэтым адзіным быў кіраўнік «Рэгіянальнай Беларусі» Сямён Домаш.

Рыгор БУЯН

Аслан МАСХАДОВ:
Мы тоже задаем себе вопрос, как выйти из тупика

Журналистка «Новой газеты» Анна Политковская предлагает интервью с Асланом Масхадовым, взятое именно в тот момент, когда не осталось ни одного высокопоставленного чиновника в Москве, который бы не сказал, что встреча с Масхадовым невозможна, и в том самом месте, где «все под контролем» — то есть между сплошь укрепленных позиций федеральных войск.



— На ваш взгляд, как быть дальше? Как завершить войну?

— Мы тоже задаем себе этот вопрос: что дальше делать? Как выйти из тупикового состояния? Ведь и у нас все понимают, что это тупик... Что война — бесполезное, бессмысленное убийство друг друга. Убийство с особой жестокостью, с особой ненавистью...

Не надо сегодня притворяться, что военная операция закончилась, притом успешно, и теперь, дальше, Патрушев будет ловить террористов... Это вызывает смех. Результат военной операции состоит в том, что министр обороны маршал Сергеев снят с занимаемой должности. А победителей не снимают с должности, их возвышают...

Значит, война проиграна — это понятно в первую очередь «ястребам» в Кремле, руководству России. Молниеносной победоносной войны, которую Путину обещали генералы, не получилось. Армия встала, армия деморализована, армия на месте разлагается.

Я человек, который носил военный мундир 25 лет, служил в Советской армии, повышал ее боевую готовность, гордился ею, вложил душу в нее, — и я тоже задаю себе вопрос: откуда в этой армии, которой мы все в свое время гордились, появились квашнины, будановы? Откуда в ней уголовники? Зэки? Контрактники? Мародеры?

— Так откуда?

— Огромная военная машина вышла из-под контроля генералов. И что же делать? Москва сейчас начинает заигрывать то с «хорошими командирами», то «с плохими командирами», говорит вслух о том, с кем можно



вести переговоры, с кем нельзя, призывает в свои ряды национал-предателей, марионеток...

По опыту той войны известно, что это тоже тупик. Вспомните пример с бывшим министром госбезопасности Герисхановым. Всякий, причем какой бы знаменитостью он ни был, командующим, командиром, стоит ему переступить черту дозволенного — становится в ранг предателя. Сегодня переступил, а завтра за ним уже никто не стоит. Он остается один, сам. И вот когда это случается и предатель остается сам по себе, он уже никому не нужен. Ни нам, ни противнику.

— Как вы относитесь к возможности мирных переговоров федеральной стороны с полевым командиром Гелаевым? Очевидно, вы знаете, что в последнее время федеральная сторона афиширует переговоры именно в таком составе. Об этом заявлял полпред президента России Казанцев. Общественное мнение формируют таким образом, что на Гелаева может быть сделана ставка в разрешении чеченского кризиса. По вашему мнению, это выход из тупика?

— Вы говорите: Гелаев... Ну и что Гелаев? Всех, в том числе и Гелаева, если он переступит черту дозволенного, ждет такая же участь, как Герисханова. Для чеченской стороны очевидно: войну нужно остановить, чеченцам война не нужна — в основном погибают мирные люди. Но опять-таки мы осознаем и другое: что ждет народ, если мы не выстоим, не выдержим, если окажемся на коленях. Один российский генерал — я не знаю его фамилию — сказал такие слова: «Их нужно всех уничтожить, до пятилетнего возраста, затем обтянуть колючей проволокой и перевоспитать». Слышал и другие высказывания: «Всех пропустить через фильтрационные пункты — от 10 до 60 лет». То есть всем переломать ребра и всех сделать калеками. Еще более «умные» сказали: «Нужно построить Китайскую стену вдоль бакинской трассы».

Вот какая участь приготовлена моему народу — не дай Бог, если мы проиграем. Чтобы спасти свой народ от геноцида, нам остается одно: защищаться. Только защищаться... И мы будем защищаться.

— Кто, на ваш взгляд, сегодня является главным противником мирных переговоров между вами и федеральной стороной? И возможны ли такие переговоры вообще?

— Мои представители постоянно выходят на контакт с российским руководством, с большими чиновниками. И мои люди говорят им: «Хватит воевать. Пора садиться за стол переговоров». И тут же начинаются амбициозные выкрики: «Какие переговоры!? Переговоры для нас — смерть! Что мы объясним своему народу!..» И так далее...

Мои представители тогда задают вопрос: «Но войну-то нужно остановить, вы это осознаете?» Те отвечают: «Да, войну надо остановить». И тут же вопрос: «А как ее остановить?»

На мой взгляд, вся беда в том, что сегодня в Кремле нет чиновника, с которым можно говорить трезво, разумно. Причем даже об интересах России и о том, что выгодно в первую очередь именно России. Поймите, не с кем вести переговоры!

— Но переговоры все-таки возможны, по вашему мнению?

— Переговоры возможны. И неизбежны. Войны заканчиваются только переговорами. И эта война ими завершится — я уверен. Наши предложения по мирному урегулированию понятны всем: сесть за стол переговоров без всяких предварительных условий. А там, за столом, решить, что нам делать дальше, как строить отношения друг с другом. На мой взгляд, очень важно определиться именно в характере взаимоотношений в соответствии с тем, что написано в фундаментальном документе — в Договоре о мире, подписанном 12 мая 1997 года. Там был второй пункт: «Взаимоотношения между Российской Федерацией и Чеченской Республикой будут строиться на общепризнанных нормах и принципах международного права». Это самое главное. Неопределенность во взаимоотношениях — причина и повод всех провокаций и войн.



— Еще одно недавнее обвинение в ваш адрес: причастность к зверскому убийству пастуха и трех подростков-подпасков, происшедшему 17 апреля в вашем родном селе Аллерой Курчалоевского района.

— Я действительно получил спецсообщение, что 17 апреля 2001 года в селении Аллерой разведгруппой российских войск средь бела дня зверски убиты сельский пастух и три подпаска. Убийство произошло от 12 до 16 часов дня возле оврага, где обнаружены трупы, и вокруг оврага были видны множественные следы от солдатских ботинок и резиновых сапог. Предположительно, перед тем как расстрелять, их уложили лицом вниз на землю, а после расстрела сделали по одному контрольному выстрелу в висок.

Проведенное предварительное расследование по данному факту выявило следующее: 17 апреля после обеда старший зять Кадырова по фамилии Черхигов справлял новоселье. Туда приезжал и Кадыров с многочисленной охраной. В это время российские разведгруппы были замечены в районе юго-восточной и северо-восточной окраин села. Предположительно, разведгруппа, расстрелявшая пастухов, была задействована именно тогда.

Беглец. От себя

Аслан Масхадов сегодня — человек виртуальный. Вроде бы есть, а вроде бы и нет. Общество его не видит и не слышит уже очень давно. И поэтому, когда президент независимой Ичкерии вдруг всплывает на поверхность и что-то говорит, большинству это не нравится. Сегодня, в конце мая 2001 года, Масхадов весьма далек от Масхадова начала войны и тем более президента Чечни образца 1997—1998 годов. Сейчас он — бесповоротно усталый, измученный и загнанный в угол немолодой офицер, который многое понимает, но мало что может. Он отрезан от всей полноты информации, и его выводы грешат приблизительностью. Он старается сохранить лицо в истории своего народа и трагически не знает, как это сделать. Он — беглец. От себя.

Но, как известно, беглецы и мы — общество желает отретушированной информации. И одни стремятся стать сегодняшнему Масхадову адвокатами, другие — прокурорами. Первые навешивают ему розовые «бантики». Вторые — устрашающие «рога». Вместо того чтобы просто ВСЕ слышать и ВСЕ услышать, что он говорит, с одной целью: знать реальное положение вещей, понимать, кто «на той стороне» и какова глубина пропасти...

Как вы уже, наверное, догадались, в редакции была дискуссия в связи с возможностью публикации этого интервью, желаемое стало побеждать действительное, и текст подвергся кастрации. В результате за рамками интервью остался следующий абзац.

«Чеченцы, чеченское руководство никогда не отдадут приказа, какую бы там политическую выгоду ни хотели иметь, расстрелять собственных граждан. Это противопоказано нашему менталитету. Тем более в родном селе, тем более родственников. Такое возможно там, у вас. У нас — нет. Перед началом военной агрессии, как повод, чтобы назвать кого-то террористом, у вас могут спокойно отдать приказ: взрывать многоэтажные дома с собственными гражданами или устраивать всевозможные террористические акты в многолюдных местах. К датам — перед началом ПАСЕ, заседаний ОБСЕ и т.д... Нашему менталитету подобное противопоказано. Чеченский президент не воюет с собственным народом. И также он не воюет с детьми и женщинами России. Это президент Российской Федерации может себе такое позволить — и получить удовольствие. Да, именно удовольствие. Мы же воюем с агрессорами, с наемниками, с контрактниками, с шамановыми, с будановыми — с ними мы воюем. И будем воевать. И будем их уничтожать. Беспощадно».

Анна ПОЛИТКОВСКАЯ,
«Новая газета»

Рада зацвердзіла прэм'ера



Учора Вярхоўная Рада Украіны зацвердзіла Анатоля Кінаха на пасадзе прэм'ер-міністра краіны.

Як паведамляе агенцтва «Интерфакс», за кандыдатуру А.Кінаха прагаласавалі 239 народных дэпутатаў з 450. Для зацвярджэння дастаткова было 226 галасоў.

Нагадаем, што патрэба ў абранні новага кіраўніка Кабінета міністраў Украіны з'явілася пасля таго, як Вярхоўная Рада прызнала дзейнасць папярэдніка А.Кінаха ў прэм'ерскім крэсле – Віктара Юшчанкі – нездавальняючай і адправіла гэты ўрад у адстаўку.

Пасля некалькіх тыдняў безуладдзя ўкраінскі парламент вырашыў падтрымаць кандыдатуру, прапанаваную Леанідам Кучмам. Раней Анатоль Кінах займаў пасаду кіраўніка Украінскага саюза прамыслоўцаў і прадпрымальнікаў.

Учора перад пачаткам галасавання тады яшчэ кандыдат у прэм'еры прапанаваў украінскім нардэпам сваю праграму дзейнняў. Ён паабяцаў, што асноўнымі прыярытэтамі для ягонага ўрада стануць узмацненне сацыяльнай скіраванасці эканомікі, падатковая рэформа, падтрымка нацыянальных таваравытворцаў, інавацыйная аграрная палітыка, стратэгічнае развіццё паліўна-энергетычнага комплексу, а таксама адміністратыўная рэформа.

Дарэчы, да апошняга моманту Анатоль Кінах не быў упэўнены, што ягоная кандыдатура пройдзе. Гарачыя дыскусіі вакол прэзідэнцкага абранца працягваліся да апошняга моманту.

У выніку за сваё прэм'ерства кіраўнік УСПП можа дзякаваць фракцыям «Працоўная Украіна», Сацыял-дэмакратычнай партыі Украіны, «Салідарнасць», «Рэгіёны Украіны». Правыя – «Бацькаўшчына», «Рэформы-кангрэс» і абедзве часткі расколатага «Руха», — а таксама прадстаўнікі Камуністычнай партыі Украіны галасавалі «супраць».

Цяпер А.Кінаху засталася толькі адна фармальнасць – прэзідэнт Украіны Л.Кучма мусіць падпісаць указ аб ягоным прызначэнні. Біяграфічная даведка: Анатоль Кінах нарадзіўся ў 1954 годзе ў вёсцы Братушаны (Малдаўская ССР). Па адукацыі – інжынер-суднабудаўнік. З ліпеня 1995 года да верасня 1996 займаў пасаду віцэ-прэм'ера Украіны па пытаннях прамысловай палітыкі, на працягу 4 месяцаў у 1999 годзе быў першым віцэ-прэм'ерам.

З 1996 года — прэзідэнт Украінскага саюза прамыслоўцаў і прадпрымальнікаў. З 1998 года – народны дэпутат Вярхоўнай Рады, з лютага 2000 года ачольвае Партыю прамыслоўцаў і прадпрымальнікаў. Жанаты. Мае трох дачок.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Чарнагорыя: шлях да незалежнасці

У Чарнагорыі блок прэзідэнта Міла Джуканавіча і кааліцыя «Ліберальны альянс» падпісалі пагадненне аб супрацоўніцтве, якое дае ім магчымасць сфармаваць урад меншасці і павесці рэспубліку да незалежнасці. Разам блок М.Джуканавіча і «Ліберальны альянс» маюць у парламенце 42 месцы з 77.

У панядзелак новая кааліцыя пагадзілася, што на працягу бліжэйшых васьмі месяцаў у рэспубліцы будзе праведзены агульнанацыянальны рэферэндум аб выхадзе Чарнагорыі са складу Саюзнай рэспублікі Югаславіі і атрыманні незалежнасці *de jure*.

Як паведамляе агенцтва *France Presse*, гэта сталася першым вынікам сумеснай працы кааліцыі блока Міла Джуканавіча і «Ліберальнага альянса».

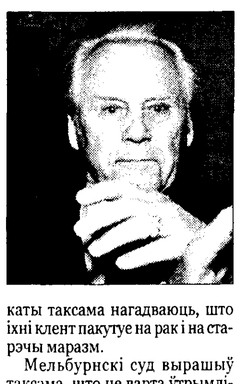
Ірына СТАРЦАВА

Нацыста выдадуць Латвіі

Аўстралійскі суд прыняў рашэнне аб выдачы Латвіі 87-гадовага нацысцкага злачынца Конрада Калейса. Яго абвінавачваюць ва ўчыненні злачынстваў супраць чалавецтва падчас Другой сусветнай вайны.

Паводле *BBC*, у часы акупацыі Латвіі фашысцкай Германіяй К.Калейс кіраваў атрадам ахоўнікаў аднаго з канцэнтрацыйных лагераў і меў непасрэднае дачыненне да забойстваў тысяч габрэяў, камуністаў і цыганоў.





Слуханні па справе Конрада Калейса працягваліся ў Мельбурне больш за два тыдні. Дарэчы, менавіта ў Мельбурне жыве цяпер гэты латвійскі эмігрант. Агалошванне прысуду працягвалася больш за гадзіну. Суддзя заявіла ў фінале, што, на яе думку, усе патрабаванні латвійска-аўстралійскага пагаднення аб экстрадыцыі ў гэтым выпадку былі выкананыя. Юрыдычнай падставай для выдачы К.Калейса стала прызнанне ягонага дачынення да генацыду і ваенных злачынстваў.

Адвакаты былога нацысцкага памагатага ўжо заявілі, што незадаволеныя такім рашэннем. Яны падалі апеляцыю супраць прысуду, бо лічаць яго «несправядлівым і негуманным». На думку юрыстаў, што абараняюць К.Калейса, судовае разбіральніцтва ў Латвіі над сляпым і амаль глухім старым 87-гадовага ўзросту не будзе аб'ектыўным. Адвакаты таксама нагадваюць, што іхні клент пакутуе на рак і на старэчы маразм.

Мельбурнскі суд вырашыў таксама, што не варта ўтрымліваць старога за кратамі, і праз некалькі гадзінаў пасля заканчэння слуханняў вызваліў яго пад заклад.

Прадстаўнікі габрэйскіх арганізацыяў ужо выказаліся ў падтрымку рашэння аб выдачы К.Калейса Латвіі. Яны сцвярджаюць, што быў зроблены важны крок на шляху да справядлівасці і да пакарання тых нацыстаў і калабарацыяністаў, што спрычыніліся да смерці тысячаў габрэяў падчас Другой сусветнай вайны.

Міхась КАРПОВІЧ

З школьнай праграмы вычышчаюць Багушэвіча

У школах Беларусі пачаліся выпускныя экзамены. Аднак, сёлета, упершыню за апошнія дзесяць год, нашы выпускнікі не будуць рыхтаваць да экзамену па беларускай літаратуры прадмову Францішака Багушэвіча да ягонага зборніка «Дудка беларуская» і аповесць Максіма Гарэцкага «Ціхая плынь». Гэтыя творы проста былі выключаныя з экзаменацыйных білетаў, напэўна, за «непатрэбнасцю» ці можа яшчэ чаму?

Што ж гэта за такая «непатрэбная» прадмова Багушэвіча? – запытаецеся вы. Адкажу – не памятаю, бо я вучыўся яшчэ ў савецкай школе, і там яна таксама была не ў пашане. А-а, гэта, здаецца, там, дзе Багушэвіч кажа, што **«наша мова для нас святая, бо яна нам ад Бога даная... што мова нашая ёсць такая ж людская і панская, як і французская, альбо нямецкая, альбо і іншая якая... Ці ж ужо нам канечне толькі на чужой мове чытаць і пісаць можна?»** І заклікае: **«Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі! Пазнаюць людзей ці па гаворцы, ці па адзежы, хто якую носе; ото ж гаворка, язык і ёсць адзежа душы...»**

А у чым жа тады правінаваціўся Максім Гарэцкі? Дык ён надумаўся паказаць, як у пачатку XX стагоддзя расійскія ўлады выбівалі з беларускіх школьнікаў «мужыцкую» (беларускую) мову і прывівалі «правільную» або «панскую» (рускую). Школьны настаўнік, жыхар Магілёўшчыны, былы унтэр-афіцэр царскай арміі, які нахапаўся ў войску «правільнай» мовы, прыдумаў нават свой, асаблівы спосаб, як адвучыць маленькіх беларусаў гаварыць «па-мужыцку». На брусочку ён зрабіў дванаццаць нарэзаў і проці іх напісаў дванаццаць самых нялюбых яму слоў: «як, дык, хай, ці, ё, няма, трэба, добра, сёння, учора, дабрыдзень, казаў».

Дык вось, у каго гэта «бірка» заставалася да абеду, таго ён пакідаў без абеду, а ў каго яна заставалася да канца дня, той заставаўся сядзець у класе да позняга вечара. Асабліва «панская» мова не давалася аднаму хлапчуку – Хомку, якога ў рэшце рэшт гэты настаўнік і ўвогуле выгнаў са школы. А стаўшы дарослым, Хомка трапіў на чужую яму «імперыялістычную» вайну, дзе і загінуў ад нямецкай кулі. Апошняя яго думка была: «За што?»

Пра тое, што «русіфікатары» і «інтэгратары» ўсё ж такі дасягнулі поспехаў на нашай зямлі, сведчаць дадзеныя апошняга перапісу насельніцтва: з 8.159 тыс. беларусаў беларускую мову лічаць роднай толькі 6.986,9 тыс., ці 85,6%, а ў паўсядзённым побыце па-беларуску размаўляюць 3.373 тыс., ці 41,3% з іх, прычым толькі 1.264,9 тыс. – гараджане. Гэта азначае, што на родную мову паступова забываецца як горад, так і вёска.

Ды як можа быць па-іншаму, калі амаль усе сродкі масавай інфармацыі вядуць шалёную прапаганду «понятного языка», а каментары выступленняў і самі выступленні кіраўніка дзяржавы праводзяцца выключна па-руску. Дык навошта тады лішні раз напамінаць школьнікам, якая мова для іх з'яўляецца роднай?

Таму многія настаўнікі беларускай мовы і літаратуры ўжо зрабілі свае высновы: калі некаторыя творы Багушэвіча і Гарэцкага не стасуюцца з дзяржаўнай палітыкай, то трэба чакаць іх хуткага выключэння не толькі з экзаменацыйнай, але ўвогуле са школьнай праграмы. Тым больш, што такая практыка ўжо ёсць: «прыбралі» ж некалькі гадоў таму са школьнай праграмы Ларысу Геніюш.

Зміцер БУЛАЙ



ПАМЯЦЬ

Помнік заснавальніцы горада

У Чэрвені, што на Міншчыне (ад першых летапісных згадак у 1387 годзе да 1923 года ён называўся Ігуменам), плануецца ўзвесці помнік ягонай заснавальніцы – ігуменні. Паводле падання, яна прыйшла ў гэтыя мясціны з далёкай Візантыі і заснавала на месцы будучага горада Ігумена манастыр.

Помнік у выглядзе трохметровай постаці жанчыны, якая трымае ў адной руцэ крыж, а ў другой — світак з тэкстам «Магутнага Божа», мяркуецца паставіць у цэнтры Чэрвеня, там, дзе зараз будуецца касцёл. Мясцовыя ўлады згоду далі, засталося толькі знайсці дастатковыя грашовыя сродкі на ажыццяўленне гэтай ідэі.

Кірыла ПАЗЬНЯК

ТЭНДЭНЦЫІ

Мазаічныя псіхапаты з'явіліся ў Жодзіне

27 траўня рух «ЗУБР» у Жодзіне наладзіў акцыю «Народна-псіхалагічныя гулянні». Перформанс распачаўся а 12-ай гадзіне, калі ў гарадскім парку з'явіліся два мазаічныя псіхапаты, адразу распачаўшы гульню ў хакей на асфальце. Прысутная група падтрымкі пачала скандаваць «Сашка-Шайбу!». Дактары «зубры», якія хадзілі непадалёк, мусілі прыпыніць гэтую нездаровую гульню ў самым яе разгары, каб прысутныя побач людзі не падхапілі заразу. Але перш як затрымаць, санітары мусілі трохі пабегаць за людзьмі ў вусатых масках. Заламаўшы рукі псіхапатам, дактары-«зубры» павялі хворых у народ. Па дарозе пацыенты вырываліся з-пад варты ды падбягалі з клюшкай у руках то да адпачываючых пенсіянерак, то да мужыка, які касіў траву, то да гандляроў, то да простых мінакоў, задаючы розныя пытанні наконт пенсіі, жыцця, выбараў і г.д. Праз 15 хвілінаў людзі ў белых халатах з псіхапатамі з'явіліся на харчовым рынку горада. Хворыя ў вусатых масках зноў вырваліся з рук і пачалі гуляць у хакей пад дахам рынкавага павільёна, пытаючыся ў гандляроў, дзе можна знайсці «нармальныя чалавечыя яйцы».

Праходзіўшы міма міліцэйскі патруль разгубіўся, а потым махнуў рукой, маўляў, усё роўна не дагонім.

Праз некаторы час знаёмыя твары з'явіліся на рэчавым рынку. Дактары-«зубры» пачалі разам з сваімі пацыентамі-псіхапатамі збіраць сродкі на лячэнне апошніх. Адныя людзі ахвотна клалі грошы ў вусатую скрыню, спадзеючыся, што лячэнне яшчэ можа дапамагчы, іншыя казалі, што ўжо нічога не ўратуе.

Алесь КАЗЛЮКЕВІЧ

Гарматная гільза замест звону

Беларускі экзархат РПЦ і суд супроць прыхаджанаў

На дзвярах Бераставіцкага райсуда вісіць іржавы замок. За дзвярыма стаіць вялікая скрынка, напалову запоўненая высахлай зямлёю. У ёй чэзлая пакаёвая кветка і процьма недакуркаў. Я ўпершыню трапіў у райцэнтраўскі «палац правасуддзя» і меў магчымасць пераканацца, што іржавы замок — іхні дакладны сімвал. Не хапае яшчэ хіба якіх-небудзь сярпа з молатам.

28 траўня разглядалася не зусім звычайная, але ўсяго толькі адміністратыўная справа. Аднак маладая жанчына ў судовай мантыі жорстка абвесціла, што справа — ні болей ні меней, як — палітычная, а таму працэс будзе закрытам. Суддзю зваць Наталляй Казакевіч. З першых хвілінаў паседжання міжволі ўзгадаліся расстрэльныя суды сталінскіх троек. Дзіва што, калі перш за ўсё суддзя загадала ўсім прысутным па чарзе ўзняцца і назвацца. Усё гэта нагадала зусім не суд, а казарму альбо нават турму. Аказваецца, некаторым раённым судовым супрацоўнікам варта часам наведваць суды ў Гродне, якія ўсё ж меней нагадваюць сталінскія хаця б па форме. Усім, каго не аказалася ў спісах сведкаў, было загадана неадкладна пакінуць залу. Такім чынам райсуддзя ўнесла навацыю ў сусветную юрыспрудэнцыю, вызначыўшы, што на адміністратыўным разборы могуць прысутнічаць адно падсудны і сведкі. Брава!

Праўда, Н.Казакевіч дапусціла і нечаканую «ліберальнасць». Без тлумачэнняў не дазволіўшы прадстаўляць інтарэсы падсуднага кіраўніку Рэгіянальнага аддзялення БХК Аляксандру Антанюку, яна не выставіла яго самога за дзверы. Як перад тым было зроблена з карэспандэнткай газеты «Пагоня» Аленай Сіневіч і са мною — звычайным грамадзянінам РБ. Мне, аднак, не дапамагло тое, што я не стаў гаварыць аб сваёй рэдакцыйнай прыналежнасці. Аказалася, што суддзя не жадала бачыць не толькі журналістаў, але і ўсіх — «падазроных». Давялося чакаць на ганку, пакуль не закончыцца «палітычны працэс».

Кожны грамадзянін нашай «дэмакратычнай» краіны мае права мець у судзе свайго прадстаўніка з БХК. Наконт гэтага дадзены тлумачэнні пленумам Вярхоўнага суда і старшынём абласнога суда — таксама пісьмова. Спасылкі на гэта з боку А.Антанюка, аднак, на Н.Казакевіч не падзейнічалі. Што ў райцэнтры ўсякія вярхоўныя суды з іхнімі пленумамі? Атрымліваецца, што — нішто, пусты гук. Не буду далей трымаць чытача ў няведам'і. Судзілі ў Бераставіцы айца Івана Спасюка, які належыць да Беларускай народнай праваслаўнай царквы. І судзілі ўжо не першы раз. Насамрэч, суддзя, магчыма не ўсведамляючы гэтага, сказала чыстую праўду наконт «палітычнасці» справы святара. Улады ўсяляк імкнуліся схаваць тое, што яны менавіта палітычна пераследуюць бацюшку, прыдумляючы ўсякія дробныя парушэнні ў якасці зачэпкі. А суддзя ўзяла ды праўду-матку рэзнула: палітычны гэта працэс, даражэнькія. Хоць у міліцэйскім пратаколе сказана ўсяго толькі аб «дробным хуліганстве», быццам бы ўчыненым І.Спасюком.

Так, сапраўды палітычны. Лухта гэта, што ў нас царква аддзеленая ад дзяржавы. Улады з рэгіянальным экзархатам Рускай праваслаўнай дзейнічаюць разам і ва ўсіх пытаннях палітычных — аднадумныя. Ідылія поўная. Аляксандр Рыгоравіч цалуецца публічна толькі з Філарэтам. Значыцца, царква Філарэта — правільная. Астатнія — «няправільныя». Бо ў чым рэальная сутнасць канфлікту паміж уладамі і Спасюком? У тым, што першыя рашуча адмаўляюцца зарэгістраваць прыход, які ён узначальвае. Прычына? «Прыўрадавая» камісія з дацэнтаў і кандыдатаў глыбакадумна вырашыла: у Беларусі павінна быць толькі адна праваслаўная царква. Тая, якая ўжо існуе, а менавіта — руская.

У бераставіцкай міліцыі прытрымліваюцца той жа думкі, і ў судзе таксама. Бо ў рэшце рэшт, хто прызначае суддзяў і дае ім кватэры? Аляксандр Рыгоравіч. Той самы, які прынародна цалуецца з галавою «самай правільнай» царквы.

Не дазваляюць чалавеку ні прыход зарэгістраваць, ні царкву пабудаваць, тэрарызуюць увесь час. А людзі яго падтрымліваюць. Яны за яго гарою. І рашуча супраць тых «правільных» бацюшак, якія дзейнічаюць на пару з міліцыяй. Дасягненне хіба толькі ў тым, што міліцыянты пачалі пабойвацца Бога. Паставіў І.Спасюк з людзьмі ў пасёлку Пагранічны брызентавую палатку з крыжам. Гэта — ягоная царква. І пабаяліся яе знішчыць учарашнія ваяўнічыя атэісты, а сёння — апалагеты «дзяржаўнай царквы». Стрымаліся напачатку, вырашылі вернікаў перацягнуць. Улады загадалі чыгуначнаму начальству аддаць царкоўнікам сталоўку. Дружна ўзяліся: аблвыканкам грошы даў, пагранцы — усё, што маглі, мясцовыя ўлады — таксама. І вось пажарнымі тэмпамі кропку грамадскага харчавання перарабілі ў царкву. Дзе раней давалі боршч, грэцкую кашу і налівалі чарку, цяпер частуюць ежай духоўнай.

Аднак большасць вернікаў паранейшаму называе былую сталоўку сталоўкай. Тады ўлады вырашылі дзейнічаць больш рашуча. У бацюшкавы «царкоўны намёт» уварваліся падчас набажэнства міліцыянты, павалілі святара на дол і начапілі яму кайданкі. Учынілі гвалт над ім на вачах прыхаджанаў. А крыху пазней усё тая ж суддзя Н.Казакевіч прызначыла яму пяць сутак арышту. Здарылася гэта мінулым летам. У райміліцыі начальнік загадаў бацюшку зняць перад вязніцай крыж святарскі. Ён адмовіўся, сказаў: самі здымайце, калі хочаце. Аднак сам начальнік не пажадаў, і намеснік таксама, і дзяжурны афіцэр. Нават сяржант нейкі пабаяўся крыж зняць з шыі святара хоць і «няправільнай» царквы. Прымусілі ўрэшце зрабіць гэтае нейкага арыштанта-«сутачніка». Даволі богабойнай зрабілася нашая міліцыя, не інакш.

Пэўны час бацюшку амаль не чапалі. А тут уладам зноў засвярбела. 17 траўня ў вёсцы Рудаўляны І.Спасюк адпяваў нябожчыцу. Гэта было зробленае роднымі згодна з яе апошнім жаданнем — каб менавіта запрасілі айца Івана. Жыхары вёскі запрасілі яго таксама прыехаць пасля выхадных, каб правесці набажэнства на свята Іаана Багаслова. Калі 21 траўня ён прыехаў, аказалася, што яго апярэдзілі ажно тры бацюшкі з афіцыйнай царквы, чаго ніколі раней не здаралася. Прыхаджанаў непрыемна ўразіла тое, што двое з іх былі сынам і бацькам (своеасаблівая царкоўная дынастыя), а трэці прыбыў ажно з суседняга раёна. Яны прывезлі з сабой сваіх прыхаджанаў. Адначасова прыбылі ўчастковы і чалавек у цывільным з відэакамерай. Такім чынам, усё было прадумана і падрыхтавана, узгоднена паміж міліцыяй і святарамі. Іван Спасюк лічыць, што гэта была відавочная правакацыя супраць яго. І запярэчыць тут няма чым.

А зараз трэба расказаць пра замкі на капліцы, якая знаходзіцца на могілках у вёсцы Рудаўляны. Прадстаўнікі РПЦ прыехалі ў мінулым месяцы і павесілі на яе дзвярах свой замок. На Радуніцу ніхто не змог трапіць у капліцу, нават начальнік абласной міліцыі генерал А.Белашэўскі, родныя якога пахаваны на вясковых могілках. Вяскоўцаў абурыла ўсё гэта. Яны зламалі замок і паставілі свой. 21 траўня прыезджыя святары зламалі замок і трапілі ўнутр. Рудаўлянцаў гэта абурыла яшчэ больш. Потым яны зноў зламалі замок і паставілі свой. А ў той дзень прывілей весці святочнае набажэнства пакінулі за сабою тры бацюшкі, падмацаваныя міліцыяй. Прыхаджане пачалі прасіць, каб яны дапусцілі ў капліцу І.Спасюка і праводзілі набажэнства разам. У рэшце рэшт айцец Сергій згадзіўся: няхай толькі ён пасярод храма, а за царскую браму не заходзіць. За брамай служылі яны самі. Карацей, атрымаліся два «вяселлі» пад адным дахам. Прыхаджанкі І.Спасюка спявалі гучней, таму тры бацюшкі не давялі да канца службу і рэціраваліся. У судзе а.Сергій тым не менш не пацвердзіў, што сам дазволіў яму служыць у капліцы.

Бераставіцкія ўлады, як ні парадаксальна, зрабілі ў сваім раёне працу за апазіцыйныя партыі. Людзі, звычайныя старыя вясковыя людзі гарою ўсталі за свайго цкаванага ўладамі святара. Яны заявілі, што блізка не пусцяць да сябе царкоўнікаў Філарэта і хутчэй запросяць ксяндза, калі ім не дазволяць запрашаць І.Спасюка. Брава, мясцовыя ўлады! Вяскоўцы сабралі подпісы, сведчачы, што яны запрасілі Спасюка самі, а не проста ён прыехаў з уласнага жадання. Людзі абураныя: паводле статута РПЦ капліца належыць прыхаджанам, а не царкоўным уладам. Мала таго, у іншых вёсках капліцы згарэлі або былі разбураныя, а рудаўлянцы сваю зберaглі. Адна са сведкаў — бабулька са слязьмі гаварыла, што ўпершыню за семдзесят гадоў трапіла ў суд. Але яна паказала сшыткі, у якіх былі спісы вяскоўцаў, якія яшчэ ў савецкія часы здавалі па 25, па 50 і нават па 250 рублёў на рамонт і догляд іхняй капліцы. А тады гэта былі немалыя грошы. Што да царкоўнікаў, дык вяскоўцы гавораць, што ад іх былі адныя страты — спачатку зніклі званы, былі забраныя абразы. Давялося замест звону павесіць чыгуначную рэйку, а потым артылерыйскую гільзу, якая і сёння замяняе звон.

Прыхаджане мне гаварылі, што ўсё жыццё пры савецкай уладзе былі ў прыгнечаным стане, дык хоць зараз — пад старасць хочацца крыху разагнуць спіну, трымаць галаву вышэй. Афіцыйныя бацюшкі адмаўляюць ім у споведзі, у адпушчэнні грахоў. Палохаюць: будзеце хадзіць да Спасюка, трапіце ў пекла. Але людзі гавораць: невядома хто яшчэ трапіць у тое пекла. Міліцыя склала на Спасюка ажно тры пратаколы і адзін нават на ягоную жонку — матушку Алену. Быццам бы яна «нецэнзурна лаялася» на трох афіцыйных бацюшак. Суддзя Н.Казакевіч і ёй вусную заўвагу аб'явіла, і самому бацюшку. Маўляў, учынкі іхнія аказаліся вельмі нязначнымі... Хацелі з мухі слана зрабіць, але не атрымалася. Хаця, зразумела, што ўлады не пакінуць І.Спасюка ў спакоі. Засталіся яшчэ два пратаколы, праўда, для адміністратыўнай камісіі. Згодна з імі, ён не меў права хаваць нябожчыцу і праводзіць набажэнства ў капліцы. Чаму? Таму што яго не рэгіструюць. Ну дык зарэгіструйце, не бярыце грэх на душу! А пакуль вяскоўцы замест звону мусяць біць па артылерыйскай гільзе. Нішто сабе малінавы перазвон! Хутчэй — набат.

Сяргей АСТРАЎЦОЎ

Чиновники минской вертикали предают народ

Похоже, что это им разрешают на самом верху. Или они обманывают и свойго «любимого президента». Вопрос к прокуратуре – хорошо бы поинтересоваться: ради чего

Конфликт ***между жителями*** *домов 25, 27/1, 29/1 по ул.Руссиянова и д.23 по ул.Шугаева минского микрорайона «Уручье-2»* ***и иностранным предприятием «Гиперкомм девелопмент»*** *обретает характер общественного скандала и грозит непредсказуемыми последствиями.*

Пользуясь поддержкой высокопоставленных чиновников из Мингорисполкома и Комитета архитектуры, градостроительства и землеустройства, это ИП приступило к строительству комплекса из трех элитных жилых домов со встроенными гаражами и открытой стоянкой для автомобилей в одном из самых зеленых и живописных уголков микрорайона, невзирая на многочисленные протесты общественности. В середине 80-х годов во дворе ЖСК-494 на месте запланированной детской площадки были возведены два дома по адресу Руссиянова 27/2 и 29/2. У жителей микрорайона вызывает негодование позиция городских властей, выделивших иностранной фирме разрешение на строительство жилых домов на благоустроенной зеленой лужайке, которая является единственным местом для отдыха жителей и игр наших детей. Городские власти лоббируют интересы иностранного предприятия и стремятся удешевить ему строительство за счет подключения к сети коммунальных линий, построенных в свое время пайщиками кооперативных домов. Не удивительно, что себестоимость квартир заказчика составляет 370 тысяч белорусских рублей за квадратный метр.

На двух массовых собраниях мы убедились, что чиновники из Комитета архитектуры, градостроительства и землеустройства взяли на себя инициативу по проталкиванию вышеназванного проекта. Отчего это у них такой жгучий интерес? Наши многочисленные обращения в Мингорисполком, Комитет государственного контроля, Комиссию по проблемам Чернобыльской катастрофы, экологии и природопользования Палаты представителей, письмом на имя президента РБ Лукашенко А.Г. переадресовывались в Комитет архитектуры, который не счел нужным принять во внимание мнение нескольких тысяч жителей микрорайона о предстоящей застройке.



Фота Ул.ШЛАПАКА

Исчерпав все возможные средства довести до властей голос общественности, 4 мая 2001 года в микрорайоне было проведено массовое собрание жителей микрорайона, куда приглашались первые лица города и района, принимавшие решения. Однако на встречу пришли только зам.председателя и главный архитектор Первомайского района, зам.главного архитектора города, представители горзеленстроя и т. п., которые в силу своего служебного положения не в состоянии принимать ответственные решения. Обещания организовать встречу выбранной на собрании инициативной группы с представителями городских и районных властей и прекратить строительство до разрешения конфликта выполнены не были.

Инициативную группу отправили в Комитет по архитектуре, градостроительству и землеустройству, где зам.главного архитектора города и представитель иностранной фирмы стали обвинять жителей микрорайона в эгоизме, в нежелании понимать проблемы города и не имеющих своего жилья «новых бедных застройщиков». Нам вновь была обещана встреча с руководителями города, которая так же, как и первая, не состоялась. Тем временем фирма-застройщик приступила к снятию слоя грунта на зеленой лужайке. Эти действия вызвали негодование у жителей, которым был брошен циничный вызов: **«Люди – ничто, власти – все».** Мы вынуждены были вновь пригласить руководителей города и района на вторую встречу с жителями микрорайона 16 мая 2001 года.

На этой встрече жителям микрорайона стало ясно, что представителям Первомайского района и Комитета архитектуры наплевать на мнение людей, им неизвестно, почему ближе интересы иностранной фирмы заказчика. Пытаясь успокоить людей, инициативной группе и желающим было сделано предложение явиться 17 мая 2001 на встречу с главным архитектором и зам.председателем горисполкома. Это предложение принято не было. Собрание жителей обратилось с наказом к депутату Палаты представителей от микрорайона «Уручье-2» В. Марахину организовать встречу глав администрации города и Первомайского района с жителями микрорайона.

Между тем фирма-застройщик через рекламную газету «Из первых рук» (№ 41 от 13.05.2001 года) уже торгует виртуальным жильем по цене 500 долларов за квадратный метр в жилищном комплексе под ласкающим слух названием «Малые рощи». Столь высокая цена, как объясняет нежный голос рекламного агента, обусловлена прекрасным расположением домов в экологически чистом микрорайоне и с удобным въездом на территорию комплекса. Живописный вид на музей валунов и лиственный лес, артезианская вода, хорошая инфраструктура микрорайона, по словам агента, стоят немалых денег.

Неужели называющая себя народной власть может быть столь циничной и бездушной к людям, когда речь заходит о деньгах? Как можно относиться к власти, которая лишь говорит от имени народа, а когда речь заходит о конкретных интересах людей, как от огня, шарахается от встречи с ними? Полуторагодичное хождение с челобитной по кабинетам расплодившейся бюрократии, горы переписки и, наконец, последние встречи «со слугами народа». В цивилизованных странах законы принимаются на благо общества и служат людям, у нас – власть имущим. Законы принимаются во имя людей и для людей.

Если наши власти настолько близоруки, что ради лоббирования интересов иностранной фирмы готовы пожертвовать интересами нескольких тысяч жителей микрорайона «Уручье-2», это их право. Но тогда всем окончательно станет ясно, какая у нас власть – народная или не очень.

Мы доведем начатое дело до логического конца.

В.С.ТАРАСОВ,
По поручению собрания жильцов означенного района

Бизнес на человеческом теле

Дороти НЕЛКИН,
профессор гуманитарных и естественных наук Нью-Йоркского университета

В наши дни ученые-медики все чаще говорят деловым языком. Генные комбинации патентуются, кровь пуповины является ходким товаром. Словно проводя геологоразведочные изыскания или маркетинговые исследования, генетики рассуждают о «перспективности» генов. Ткани человеческого тела «извлекаются», «собираются» и «накапливаются в банках данных».

Этот язык — отражение растущих возможностей по превращению тканей человеческого тела в научно-исследовательский материал и в клиническую продукцию. Кровь может послужить основой для бесконечного цикла клеточной регенерации в биологических исследованиях и при разработке фармацевтической продукции. Обрезки крайней плоти младенцев используются для генерации искусственной кожи. Ткани, полученные при биопсии, применяются при изготовлении терапевтического генетического материала. Человеческие ткани, органы и клетки заменяют животные ткани в ходе проведения экспериментов по тестированию фармацевтических и косметических изделий, поскольку использование животных обходится дорого и вызывает протесты общественности.

Ткани человеческого тела находят коммерческое применение не только в медицине. Плацента используется при производстве шампуней. Занимающаяся биотехнологиями британская фирма *Kiotech* собирает человеческий пот для того, чтобы извлекать из него ароматические вещества (так называемые феромоны), которые затем используются в производстве продукта под названием *Xcite*; этот продукт представляет собой насыщенные сексуальными гормонами туалетные салфетки, которые «резко усиливают индивидуальный сексуальный запах пользователей». Кейри Маллис (*Kary Mullis*), лауреат Нобелевской премии в области генетики, основал компанию под названием «Звездный ген» (*Star Gene*). Эта компания предлагает для продажи на рынке ювелирные изделия, которые содержат клон ДНК звезд рок-музыки. Все еще довольно непривычно смотрится фирма *GeneLink*, которая продает распорядителям похорон специальные наборы инструментов, облегчающих экстракцию ДНК из тел покойных.

С тех пор, как впервые было проведено анатомическое вскрытие (однажды вдохновившее Данте к описанию видения Ада), использование органов человеческого тела в научно-исследовательских и клинических целях всегда вызывало противоречивое отношение. Принесенный Ренессансом рост интереса к анатомии привел к тому, что похищение тел превратилось в прибыльный бизнес: трупы приобретались через разорение могил и гробокопательство, за счет подкупа больничных служителей или даже путем убийства нищих. Высокая доходность этого бизнеса зачастую приводила к мятежам, которые прекратились лишь тогда, когда закон об анатомии разрешил использовать для анатомических целей тела казненных преступников и неопознанные трупы. Последнее послужило средним и высшему классу гарантией в том, что их тела никогда не будут использованы для подобных целей.

Эти застарелые трения перешли в новую плоскость в тот самый момент, когда предпринимателей заинтересовал коммерческий потенциал человеческих тканий. Но проблема использования клеток, тканей и генов находит очень незначительное отражение в законодательстве.

Наиболее известный юридический казус, затрагивающий проблему человеческого тела как собственности, – это дело Джона Мура, приобретшего лейкемию реснитчатого эпителия и в 1976 году прооперированного по поводу удаления селезенки в Медицинской школе Калифорнийского университета в Лос-Анджелесе (*UCLA*). Не ставя пациента в известность и не запрашивая его согласия, лечащий врач Мура запатентовал некоторые химические вещества, содержавшиеся в крови больного, и затем продал одной швейцарской фармацевтической компании права на использование клеток тела Мура при производстве лекарственных препаратов.

Пациент заподозрил неладное после того, как на протяжении семи лет специалисты *UCLA* по раковым заболеваниям продолжали брать образцы его крови, костного мозга, кожи и спермы. Когда в 1984 году Мур обнаружил, что стал «патентом номер 4438032», он подал в суд за кражу собственности и злоупотребление доверием.

Его лечащий врач утверждал, что после подписания стандартной доверенности Мур утратил право распоряжаться органами своего тела. Но Муру казалось, что его целостность как объекта была нарушена, его тело эксплуатировалось, а ткани тела стали коммерческим продуктом.

Суд пришел к заключению, что персонал медицинских клиник должен заранее информировать своих пациентов о хирургических операциях, в ходе которых ткани тела могут быть использованы для исследовательских целей, но отверг выдвинутые Муром претензии. Кто должен воспользоваться прибылью от использования органов, отторженных от тела индивидуума? Суд решил, что извлекать прибыли должны врачи и биотехнологические компании, но никак не пациенты. Суд утверждал, что предоставление Муру права собственности на ткани его тела «уничтожило бы экономическую мотивацию к проведению важных медицинских исследований». Данная биотехнологическим компаниям льгота и привела к сегодняшней генетической золотой лихорадке.

Такого рода дискуссии поднимают фундаментальные вопросы: кто получает прибыли? Кто терпит убытки? Можно ли избежать эксплуатации? Должны ли ткани тела, подобно нечистотам, собираемым в подкладное судно, считаться отходами и потому служить бесплатным сырьем для производства коммерческой продукции? Или же ткани тела, будучи частью человека, имеют врожденную ценность? Являются ли гены сущностью индивидуума и неприкосновенной частью человеческой наследственности? Или же они, как якобы заявил директор компании *SmithKline Beecham*, просто «валюта будущего»?

Превращение тканей человеческого тела в предмет купли-продажи – зачастую тайно и без согласия пациента – вызывает беспокойство, поскольку нарушает сложившиеся предположения и убеждения, касающиеся человеческого тела. Вызываемый коммерциализацией страх эксплуатации может подорвать веру в науку и медицину. Случай Джона Мура показывает, что коммерческие интересы докторов могут спровоцировать последних на более обширные, чем того требует благо пациента, иссечения тканей. Врачи или врачебные институты, преследующие экономические интересы, также могут повлиять на решения незащищенных больничных пациентов, принуждаемых согласиться с определенными процедурами.

Рынок, заставляющий относиться к тканям тела как к товару, также может угрожать личным убеждениям. Во время Второй мировой войны голландцы с неохотой сдавали кровь, которая могла бы быть использована для переливания немецким солдатам. Из-за эксплуатации в прошлом некоторые чернокожие американки отказываются сдавать плодные ткани для проведения предродовой диагностики, опасаясь их возможного неправильного использования.

Бизнес на человеческом теле вторгается и в личную жизнь. Собранная для хранения кровь пуповины и ткани тела могут оказаться не только исследовательским материалом, но и предоставить информацию о генетической ситуации в будущем. Ткани тела могут использоваться для идентификации генетической предрасположенности индивидуумов (в интересах страховщиков) или же для переопределения политических прав и свобод (как того опасаются североамериканские индейцы), или же для подкрепления общественных стереотипов (например, исследуя определенные расовые группы на предмет заболеваемости).

Несмотря на то, что законодательство, регулирующее коммерческое использование тканей человеческого тела, остается неоформленным, в этой области все чаще начинают применяться разработанные в сфере донорского пожертвования органов принципы добровольности и бескорыстности. Некоторые профессиональные организации подчеркивают необходимость получения согласия пациента даже в том случае, когда ткани уже были извлечены из его тела.

На сегодняшний день имеются банки мозговых тканей, тканей груди, банки крови, банки пуповины, банки ДНК и хранилища тканей, предназначенные для изучения различных заболеваний. Образцы тканей практически любого из нас подшиты к тому или иному делу. Кто должен иметь доступ к этим образцам? С какими целями они могут использоваться? Каким путем можно обеспечить получение информированного разрешения на использование материалов человеческого тела в будущем? В контексте растущей коммерческой заинтересованности в использовании человеческих тканей и параллельно расширяющегося пространства для злоупотреблений более жесткая регуляция начинает играть всевозрастающую роль.

Материал основан на вышедшей в 2001 году в издательстве Crown Books *книге «Базар тела: Рынок тканей человеческого тела в век биотехнологий», которая написана Дороти Нелкин в соавторстве с Лори Эндрюс.*

Замужем за патриархом

Патриарх Московский и всея Руси Алексий II был женат. Но этого факта нет ни в одной его официальной биографии.

В живописном пригороде Таллина, Нымме, в скромном сельском доме живет женщина. Она выглядит намного моложе своих лет (а ей почти 72), знакомые называют ее исключительно достойным человеком. Она вырастила троих детей от второго брака, похоронила второго мужа. И мало кто знает, что в первом браке она была супругой нынешнего Патриарха Московского и всея Руси Алексия II (тогда — студента Ленинградской Духовной академии Алексея Михайловича Ридигера).



Разумеется, патриарх, как и всякий епископ, не женат: начиная с VII века церковь требует от своих епископов безбрачия. Но это не значит, что он не имел права быть женатым до того, как принял монашество. Сегодня среди епископата Русской церкви немало тех, кто когда-то овдовел или в силу каких-либо причин развелся. Так, из вдовых протоиереев стали архиереями архиепископ Кемеровский Софроний (Будько), недавно скончавшиеся архиепископы Тихвинский Мелитон (Соловьев) и Вологодский Михаил (Мудьюгин). Не сложился брак у архиепископа Тамбовского Евгения (Ждана) и митрополита Курского Ювеналия (Тарасова), последний сам воспитывал двух своих детей. Из вдовых протоиереев вышел даже один новомученик — митрополит Казанский и местоблюститель Патриаршего престола, недавно канонизированный Кирилл (Смирнов).

Такая судьба не считается среди православных чем-то предосудительным. Факт супружества зачастую находит свое место в официальных биографиях русских архиереев. Однако ни в одном официальном тексте о жизни патриарха Алексия нет ни слова о том, что он тоже был женат. Можно прочесть, что после первого же посещения Валаамского монастыря в 1938 году будущий патриарх уже в возрасте 11 лет мечтал стать монахом.

Супруга патриарха Вера Георгиевна Алексеева (Мянник по второму мужу) родилась в том же 1929 году, что и Алексей Михайлович (он — 23.02, она — 2.12), в семье Георгия Михайловича Алексеева. Тесть патриарха, петербуржец по рождению (20.01.1892), технолог по образованию, в 1918 году окончил Петроградскую Духовную академию и оказался в эмиграции в Эстонии. В 1931 году он стал священником и долгое время служил настоятелем Александро-Невского собора в Таллине, где в свое время был прислужником будущий патриарх.

Свадьба состоялась 11 апреля 1950 года, когда будущий патриарх был еще студентом 1-го курса академии. Запись о заключении брака имеется в таллинском архиве, но мы не приводим ее, так как по эстонским законам она может быть обнародована только по решению суда или по согласию родственников. В тот же день молодых повенчали их отцы — Михаил Ридигер (тоже священник) и Георгий Алексеев. Кстати говоря, некоторые православные думают, что родители не должны венчать своих детей: якобы плохая примета и брак будет несчастным. Но в данном случае гораздо интереснее другое: дата венчания. Пасха в 1950 году приходилась на 9 апреля, 11 апреля — это Светлый Вторник, а по церковным правилам во время всей пасхальной недели не венчают: надо ждать *так называемой Антипасхи или* Красной Горки (следующее за Пасхой воскресенье; в 1950 году — 16 апреля).

Что же заставило студента Духовной академии и двух уважаемых священников-отцов нарушить канон? Видимо, Алексей Михайлович торопился получить священнический сан, который не может быть принят до венчания. Действительно, уже через четыре дня, 15 апреля, будущий патриарх рукополагается во диакона, а 17 апреля — во священника. К чему такая спешка, почему бы не подождать несколько дней и не сделать все по правилам? Почивший инспектор Ленинградской Духовной академии Лев Парийский (1892 — 1972) считал, что знает правду. В архиве Совета по делам религий при Совете Министров СССР сохранилось его письмо (проще говоря — донос) «Уполномоченному Совета по делам Русской православной церкви при Совете Министров СССР по г. Ленинграду и Ленинградской области А.И. Кушнареву»:

«В Л.Д.А. (Ленинградская Духовная академия. — **Прим. авт.**) был случай посвящения в сан священника с целью уклониться от отбывания службы в Советской армии. Ридигер А.М., 1929 г.р., подлежал призыву на военную службу в 1950 году. Будучи женихом дочери протоиерея г. Таллина Г.Алексеева, Ридигер А. желал избавиться от военной службы. Узнав наверняка за несколько дней о призыве в армию, Ридигер, протоиерей Алексеев и епископ Таллинский Роман упросили митрополита Григория на согласие повенчать Ридигера во вторник на пасхальной седмице, когда по Церковному Уставу брак запрещен.

Ридигер был повенчан в Академической церкви во вторник пасхальной седмицы 1950 года, спешно произведен в диаконы, затем во священники епископом Романом и назначен на эстонский приход ст. Йыхва, Балт. ж.д., Нарвская ул., Э 102.

Инспектор Академии Л. Парийский, 27 ноября 1951 г.».

Действительно, до 1950 года студентам духовных учебных заведений *предоставлялась* отсрочка от армии. В 1950 году ее отменили и не стали призывать лишь лиц в священном сане. Не забудем, что будущий патриарх Алексей Ридигер родился в буржуазной Эстонии, в советскую школу не ходил, в стране победившего социализма оказался буквально только что и в этом смысле вряд ли был морально готов идти служить в Советскую армию.

Что же заставило инспектора Духовной академии написать донос на будущего патриарха и собственного студента да еще и спустя несколько месяцев после свадьбы? Соответствует ли изложенная версия действительности? Наверняка этого мы никогда не узнаем. Но документ выдвигает по-человечески вполне понятную версию причин спешки с браком и рукоположением. Стоит добавить, что в известных нам официальных биографиях Алексия II содержится фраза: «Был признан невоеннообязанным из-за болезни сердца».

Брак Алексея Михайловича и Веры Георгиевны просуществовал совсем недолго: молодая пара разошлась в том же 1950 году. Причины развода окутаны тайной. Если брак действительно был заключен под давлением внешних обстоятельств, то ясно, что он и не мог быть прочным.

Распад молодой семьи послужил причиной серьезного разлада между Алексеевыми и Ридигерами, о чем свидетельствуют воспоминания очевидцев.

Стоит добавить, что брак не был следствием юношеского порыва, этот выбор был общесемейным делом. Сохранившиеся в архивах дневниковые записи *одного из ныне покойных* профессоров Ленинградской Духовной академии свидетельствуют, что Елена Иосифовна, мать будущего патриарха, считала «лучшей невестой» для своего сына другую девушку — Ирину Пономареву. Пикантность ситуации заключается в том, что эта самая Ирина в 1951 году стала второй женой инспектора Ленинградской Духовной академии протоиерея Алексея Осипова. Впоследствии Осипов демонстративно порвал с церковью (то были времена «научного» атеизма и «хрущевских гонений») и перешел на позиции воинствующего атеизма. Он стал самым знаменитым вероотступником советского времени, написал несколько атеистических книг. О доверительных отношениях между Ириной Пономаревой и Алексеем Михайловичем Ридигером свидетельствуют письма Ирины к друзьям, где она называет его Лешей даже после того, как тот стал священником.



Бывший тесть патриарха протоиерей Георгий Алексеев в 1952 году овдовел, что предрешило его дальнейшую судьбу. В конце 1955 года Синод назначает его *епископом Таллинским* и Эстонским. 17 декабря 1955 года он принимает монашество с именем Иоанн, а 25 декабря совершается его епископская хиротония. Все это время с 1950 по 1957 год иерей Алексей, будущий патриарх, был настоятелем маленького прихода в эстонском городке Йыхви. Однако в 1957 году бывший тесть его повысил: возвел в чин протоиерея и назначил настоятелем и благочинным в крупный город Тарту. Опасения семейства Ридигеров относительно возможного плохого отношения со стороны бывших родственников не подтвердились.

Однако в августе-сентябре 1961 года происходит следующее. Бывший тесть епископ Иоанн (Алексеев) получает назначение в Горький, а его место занимает... бывший зять — будущий патриарх! Эта семейственная преемственность могла бы произвести трогательное впечатление, если бы не одно обстоятельство. Назначение епископов из вдовых или разведенных священников, как мы уже говорили, — дело обычное. Однако чаще всего кандидаты на должность епископа принимают монашество уже после решения Синода: непосредственно перед епископской хиротонией. Здесь же это произошло заранее. 14 августа 1961 года иеромонах Алексий (Ридигер) назначен Синодом епископом Таллинским. Но монашество он принял еще 3 марта в Троице-Сергиевой лавре.

Рукоположение будущего патриарха в епископы прошло в Таллине 3 сентября 1961 года. Службу возглавлял епископ Никодим (Ротов), который официально считается «основоположником» карьеры Алексия, а в рукоположении участвовал, как бы по иронии судьбы, и бывший тесть — архиепископ Иоанн. Можно предположить, что на этой службе в Александро-Невском соборе стояла на своем любимом месте у левого клироса и бывшая супруга Вера.

Перевод Иоанна (Алексеева) на Волгу губительно сказался на его здоровье. В 1963 году, через полтора года после перевода, он заболел, в 1965 году ушел на пенсию и 16 июня 1966 года умер. 21 июня его погребали в Таллине, и совершал это бывший зять епископ Алексий (Ридигер). Дочь одного и бывшая супруга другого, наверное, опять стояла где-то рядом...

Трудно предположить, что заставило патриарха вычеркнуть из своей официальной биографии эпизод супружеской жизни с этой женщиной. Чисто по-человечески такой факт не может повредить имиджу ни одного нормального человека. Ни в обществе, ни в церкви.

Евгений СИДОРЕНКО
Таллин — Санкт-Петербург
www.mn.ru

Афрыканскі архібіскуп парушыў цалібат

71-гадовы замбійскі святар абраў у жонкі маладую карэянку

Ватыкан быў нагэтулькі ўражаны абуральным учынкам ачольніка каталіцкай царквы ў Замбіі архібускапа Эмануэля Мілінга, што не толькі пазбавіў яго сану, але і адлучыў ад касцёла. Прычынай такога жорсткага ў наш час рашэння стаў урачысты шлюб афрыканскага святара, які нядаўна святкаваў 71-годдзе. Справа нават не ў тым, што ён парушыў прысягу бясшлюбнасці, на гэта можна было б заплюшчыць вочы. Але архібіскуп з Афрыкі пабраўся ў Нью-Йорку з жанчынай, якую першы раз убачыў менавіта на групавой шлюбнай цырымоніі, дзе групавы вянчальны абрад праводзіў сумнавядомы прападобны сектант Мун.



Ватыкан мусіў абвясціць, што, «далучыўшыся да цырымоніі купнага шлюбу, які праводзіла секта Муна, Эмануэль Мілінга і сам паставіў сябе па-за каталіцкім касцёлам» і таму больш не можа лічыцца біскупам.

Мілінга, аднак, з гэтым не пагадзіўся і заявіў у адказ, што дзейнічаў, цалкам выконваючы волю Пана Бога. «Пасля ўсяго жыцця, прысвечанага царкве і маім абавязкам святара, — паведаў Эмануэль Мілінга, — Госпад заклікаў мяне зрабіць крок, які назаўжды зменіць маё жыццё».

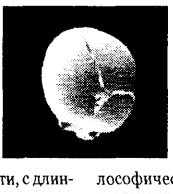
Таму з волі Госпада афрыканскі архібіскуп ажаніўся з 43-гадовай Марыяй Сунг, якую ён убачыў за гадзіну да групавога шлюбу. Цяпер пазбаўлены сана Мілінга збіраецца разам з маладой жонкай вярнуцца ў родную Замбію.

Архібускуп Эмануэль і раней прыносіў шмат галаўнога болю Ватыкану, бо меў схільнасць здзяйсняць цуды і вылечваць хворых у часе набажэнстваў, ад чаго каталіцкія святары даўным-даўно адмовіліся як ад заганнай практыкі. Насуперак шматразовым просьбам Рыма, Мілінга працягваў сваю цудатворную чыннасць, не надта сціпла спасылаючыся ў апраўданне такога сярэдневяковага занятку на тое, што і сам Ісус Хрыстос таксама здзяйсняў цуды. На гэтых складаных узаемаадносінах Ватыкана і афрыканскага святара паставіў апошнюю кропку скандальны шлюб, які быў здзейснены ў секце Муна.

Ева АДАМОВІЧ

Мы весили 2 грамма и поедали червей

Так видят ученые нашего далекого предка



Хадрокодиум (Большой Череп) – вот как звали нашего, может быть, самого отдаленного млекопитающего предка. Весил он около двух граммов, имел огромный мозг, развитые челюсти, с длинными зубами.

Китайские палеонтологи не перестают удивлять. Сегодня они увеличили возраст млекопитающих на 45 миллионов лет, сообщив через сегодняшний номер журнала *Science* о потрясающей находке – мелкого такого животного, жившего 195 миллионов лет тому назад и, судя по размеру и строению черепа, намного обогнавшего в развитии всю существовавшую в те времена живность.

Хадрокодиум (Большой Череп) – вот как звали нашего, может быть, самого отдаленного млекопитающего предка.

Весил он примерно два грамма, имел огромный мозг, не по чину развитые челюсти, с длинными, хрупкими зубами. Диссертаций, похоже, не писал, но обладал хорошими слухом и нюхом. Свою жизнь хадрокодиум проводил в тени больших динозавров, с огромной скоростью мельтеша между его огромными ногами, пожирая насекомых и червяков.

Находка сделана не сегодня. Череп хадрокодиума был обнаружен еще в 1985-м году, при раскопках нижних формаций Люфенга в китайской провинции Юннань, однако только сейчас, после того, как находка была очищена от осадочных пород и исследована с помощью электронного микроскопа, ученым стала очевидна ее важность.

То, что останки принадлежали когда-то самому древнему, пусть и микроскопическому млекопитающему, стало ясно из строения ушных костей животного (по этому признаку млекопитающие резко отличаются от господствовавших в ту пору рептилий и тех существ, которые были промежуточным звеном между рептилиями и млекопитающими – их называют квазимлекопитающими, хотя это просто гады, похожие на животных.

Мозг хадрокодиума был огромен по сравнению с размерами его тела – 6 мм в ширину и 12 мм в длину. Правда, судя по его форме, он использовался не столько для философических размышлений, сколько для восприятия – наиболее развиты были те его доли, которые отвечают за обоняние и слух.

Ученые никак не могут решить, в каком родстве хадрокодиум состоит с нами и вообще с остальными млекопитающими.

Есть три версии: он был либо нашим

а) пра-пра-прадедушкой,

б) пра-пра-прадядюшкой (иными словами, мы по отношению к нему представляем боковую ветвь эволюции),

в) вообще вымер, не оставив потомства.

По информации, имеющейся на сегодня, все три версии почти равноправны, хотя ученые склоняются к первой.

По их мнению, в эволюционной цепочке между рептилией и млекопитающим чуть ли не обязательно должна была присутствовать микроскопическая составляющая – маленькие существа быстрее эволюционируют, миниатюрный размер позволяет костям их черепа легче модифицироваться (это касается главным образом строения ушных костей и способа соединения нижней челюсти с верхней).

Сто тридцать миллионов лет спустя, потомки хадрокодиума, а, может быть, и они сами, вполне могли выжить в тот страшный день, когда на Землю обрушилась громадная комета, вызвала ядерную зиму и уничтожила всех динозавров.

Хадрокодиумы или те, кто пришел вслед за ними, хорошо видели и слышали в наступившей темноте, они могли, в отличие от рептилий, поддерживать температуру своего тела, а потому приспособились к адским условиям и выжили.

И стали жить, уже не под сенью динозавра.

Григорий КОЛПАКОВ
Presscenter.ru

Серьезно работать – пожалуйста

Всего пять лет существует Паралимпийский комитет Беларуси, а его достижения на мировой арене больше, чем впечатляют. Только один факт: на XI Паралимпийских играх в Сиднее национальная команда в составе из 23 человек завоевала 23 олимпийские медали!



На днях отчетно-выборная Ассамблея комитета признала удовлетворительной его работу во главе с президентом 6-кратным чемпионом мира по конькобежному спорту, призером зимних Олимпийских игр Игорем Железовским.

Поэтому несколько странным стало решение собравшихся выбрать президентом Олега Шепеля (5-кратный чемпион Паралимпиад), а Железовский стал почетным президентом. Предлагаем вашему вниманию интервью с Игорем Николаевичем.

– Если покопаться в истории политики, да и того же спорта – понятие «почетный президент» наводит все же на грустные размышления. Обычно такое «почитание» адресовано деятелям престарелого возраста, ну совсем уж не молодого. И, как известно, от добра добра не ищут.

– Почему же? Можно уважать и по паспорту, но также и по работе. Если бы она не удовлетворяла коллег, то вряд ли бы вспомнили. Одним словом, мне не стыдно. К тому же в последнее время я громогласно заявлял, что хотел бы уйти с поста. По ряду причин. Одна из них – трудно сразу возглавлять несколько общественных организаций одновременно. Если быть предельно точным и откровенным, меня все же попросили остаться, но, буквально за неделю до выборов, согласно мнению, только остается догадываться кого, «запустили» кандидатуру другого.

– Не жалко было расставаться с деятельностью, которой отдали столько времени и сил?

– Я не скажу, что это была моя самая любимая работа, но с детства повелось, если я что-то делаю, то добросовестно. Серьезно работать – пожалуйста, только участвовать в ней – это совсем другое. Не для меня.

Кстати, когда мне предложили остаться, я, в свою очередь, высказал видение существующих проблем, буквально все разложил, что называется, по полочкам. Не скрою, отдельные моменты шли вразрез с мнением руководства. И когда списки согласовывались в администрации президента, минспорта, тотчас появилось то самое новое мнение. Но я зла ни на кого не держу: в итоге ведь мое первоначальное желание и интересы «невидимой» стороны совпали.

– Общеизвестно, что десять процентов от населения любой страны составляют, к сожалению, инвалиды. И по уровню, прежде всего их жизни, судят о состоянии дел в государстве.

– Если рассматривать этот вопрос на уровне документов, то все у нас выглядит хорошо. Те инвалиды, которые занимаются производством, имеют реальные льготы, например, не облагаются налогом на прибыль.

Есть отработанная система этих льгот, но она не самодостаточна. Впрочем, сегодня все мы бедно живем. Я очень редко слышу, чтобы люди были довольны своей жизнью, ее материальным уровнем.

Единственный пласт, где все обстоит гораздо лучше – это спорт. Подчеркну, большой спорт. А для тех, кто является кандидатом на участие в Олимпиаде – созданы просто райские условия.

– Вы имеете в виду и олимпийцев-инвалидов?

– Нет. Разница, например, в премиальных между ними и «здоровыми» олимпийцами – как небо и земля.

– Вы являетесь председателем Белорусского Союза конькобежцев. Ради Бога, извините, может ли произойти и здесь похожее событие, как на Ассамблее. На отчетно-перевыборном собрании вас единогласно изберут почетным президентом.

– Намек понял. Я могу спокойно, без драки, оставить и эту должность. Как, впрочем, и безболезненно отреагировал на решение вывести меня из членов исполкома Национального олимпийского комитета. Я не враг белорусскому спорту. Моя беда в том, что я имею свою позицию. Хочу работать в родной стране, но когда для этого нет условий, извольте. А шустрить и юлить не могу, да и не намерен.

– Союз конькобежцев объединяет три федерации: собственно конькобежную, фигурного катания и шорт-трека...

– И вот представителям их, по сути дела, негде тренироваться. За последние два года природный лед в силу географического положения был только 2 месяца, а заниматься на нем необходимо восемь. Своей же искусственной дорожки, тем более, крытого катка, нету.

– А что, не найдется места в своеобразных «потемкинских» деревнях – многочисленных ледовых дворцах?

– В свое время я предлагал на исполкоме НОК вместо одного из них построить ледовый комплекс, где, к слову, по проекту, внутри разместилась бы и хоккейная коробка. Нашли даже голландскую фирму, которая за 6–9 месяцев сдала бы «под ключ» современное сооружение. По-моему, было даже на этот счет постановление Совмина, но все так и осталось на бумаге.

Выгода, прежде всего экономическая, очевидна. Ведь ни в Польше, ни в странах Прибалтики, России, Украины таких комплексов нет. (В Нидерландах их пять). И все бы ближние соседи ехали бы тренироваться к нам. Реальным было бы проведение этапов Кубка мира, чемпионата Европы по фигурному катанию. А это – живые деньги. Вы знаете, сколько международная федерация конькобежного спорта выплачивает телевидению страны за трансляцию чемпионата мира? 120 миллионов долларов.

Я уже не говорю о том – комплекс планировали строить в парке Челюскинцев, – какой был бы спрос на него у белорусов. Со всей этой махиной – полная автоматика и компьютеризация – вполне справлялись бы 5–6 специалистов. Молчу уже про то, что по периметру можно было отдать места под всевозможные магазины, коммерческие фирмы...

– Может что-то изменится?

– Вряд ли. Весь проект «тянул» бы максимум на 9 миллионов долларов. Сейчас, якобы, хотят строить многопрофильный игровой манеж, а он будет в два–три раза дороже. Но уже, как минимум.

– Что ожидает наш белорусский спорт?

– Нужно срочно готовить и реализовывать постановление о развитии резервного, молодежного спорта. Вкладывать же деньги только на, извините, «поддержку штанов», действующих спортсменов – неправильно. В каждом деле должна быть эффективность, ее сейчас подменяет эффектность.

А судя по тому, как идут дела в «коньках», а в этом виде разыгрывается 10 олимпийских медалей, перспективы не видно. Понимаете, когда на конькобежный спорт выделяется на год государством чуть более 10 тысяч, это – 2–3 полноценных сбора в пределах республики, о какой отдаче может идти речь. Поэтому всевозможные накачки типа «вы не дорабатываете» – просто смешны. Ответьте, если сможете, и вы мне на один вопрос. Как можно готовить конькобежцев высокого класса, если нет льда!

Беседовал
Владимир ДОВЖЕНКО

Собачья правда о миллионе долларов

Начиная с марта 1997 года владельцы собак столицы платят налог за своих питомцев, включенный в оплату за квартиру. Всего в Минске зарегистрировано 19.600 собак, и город ежемесячно получает порядка 20 тыс. долларов (налог возрастает вместе с минимальной заработной платой).





Несложно подсчитать, что за прошедшие годы набежала очень приличная сумма – 1.000.000 долларов. Запомните эту цифру!

Со времен перестройки власти города обещали приют для бездомных животных, и когда вводили налог, то ссылались на отсутствие денег на его строительство. Народ особо и не роптал: дело благое, приют нужен. Стоимость проекта потянула на 830.000 долларов.

Чем руководствовались депутаты прежнего созыва, распределяя деньги, трудно сказать, но лишь 35% собираемой суммы направлялось на приют. Остальные раздробили по частям.

Получили свою долю ЖЭСы, якобы на строительство площадок для выгула. Не забыта была ветеринарная служба и даже милиция. Как издевательство над чувствами граждан можно считать и некую сумму службе отлова четвероногих друзей.

Об абсурдном распределении налога зоозащитные организации говорили, где только могли, но воистину: «Уши имеют, но не слышат».

Ежегодно в одном только Минске отлавливаются и жестоко уничтожаются до 12 тысяч собак и кошек. Для этого содержится целый штат сотрудников, ежедневно выезжающий на восьми машинах во все районы города. Животных убивают прямо в машинах. Бездомных и хозяйских с регистрационными номерами – всех ждет одна участь.

Содержание службы отлова, в народе их зовут живодерами, а при горисполкоме корректно называют службой очистки, обходится городу не менее чем в 700.000 долларов в год (уничтожение одной собаки стоит до 8 долларов). Арифметика весьма несложная.

Обещавшие помощь в постройке приюта англичане отказали в ней, потому что никак не могли взять в толк, почему у бедного государства есть возможность выкладывать по 700 тысяч долларов ежегодно на убийства животных и нет 800 тысяч на постройку один раз и навсегда? И еще они подсчитали, сколько же денег собрано гражданами за все годы, и остались в полном недоумении, где они? Менталитет у них такой непонятливый у этих англичан, что ли?

Господа капиталисты давно пришли к выводу, что гуманизм стоит гораздо дешевле жестокости, не вызывает ненависти и не калечит психику народа. Еще ни одна страна в мире не смогла решить проблему бездомных животных лишь путем их уничтожения. Между тем, у тех же англичан очередь на получение дворняжки составляет 80 человек. И деньги не тратятся на людей, чьи садистские наклонности ищут выхода.

Королева Великобритании опекает общество по защите животных, и человек, равнодушный к миру фауны, не посмеет заявить об убийстве животных вслух – его не поймут. 310 инспекторов, снабженные машиной и телефоном, имеют право войти в дом, составить акт о содержании любой живности, изъять ее при несоблюдении принятых правил и передать дело в суд. Оперативное реагирование на любое проявление жестокости создало в обществе атмосферу гуманности ко всему живому: когда в центр вселенной ставится не только человек с его бесконечными запросами, а ценится любая форма жизни сама по себе.

В Беларуси есть все возможности для того, чтобы проблема бездомных животных была решена. Требуется лишь вернуть собранные средства тем, для кого их собирали – собакам и, наконец, построить приют. А потом не искать «свой путь», а сделать то, что в подобной ситуации делают другие страны:

– просвещение населения о необходимости стерилизации животных;

– введение лицензий на разведение породистых собак;

– запрещение бесконтрольного размножения беспородных собак и кошек.

И не уставая разъяснять, как это делают англичане, в детском саду, в школе, по радио, а так же и по ТВ. У нас в республике животных как будто не существует, ни одной передачи по ТВ, ни одной изданной книги для детей, а введение биоэтики на правах урока биологии, не увеличивая нагрузки школьникам, похоже школьникам не грозит. А соседка наша Украина не только начала ее вводить, но и преподавателя нам для семинара присылает. Мэр нашего города будет нежеланным гостем на Западе. Любые его слова без промедления используются как руководство к действию, а растиражированный СМИ призыв очистить город от бездомных животных выставляет как человека жестокого и безнравственного.

Собаки просят: верните взятые у людей деньги! Постройте нам приют!

Маргарита ПУШКЕВИЧ,
Минск

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана з дыяпазітываў заказчыка на паліграфічным РУП «Чырвоная звязда»
220073, г. Мінск, Першы загарадны завулак, 3. Заказ №1715 Нумар падпісаны ў друк 29/05/2001 (15:00) Наклад – 9.160